

**Petri Memmij Herendalij doctoris medici apud Ultraiectinos,
De recto medicinae vsu liber vnus, non solùm medicis, verùm
cuiusuis disciplinae sectatoribus perutilis, nunc primu[m] in
luce[m] editus.**

<https://hdl.handle.net/1874/433556>

gee 4

PETRI MEM-
MII HERENDALII
DOCTORIS MEDICI APVD
Vltraiectinos, De recto
medicinæ usu liber vnus:
non solum medicis, verum
etiam cuiusuis discipli-
næ sectatoribus per-
utilis, nunc pri-
mum in lucē
editus.

DELPHIS,
Apud Harmannum Schinckelium,
in angulo vici scholaris, prope anti-
quum templum. Anno
1564.

xi

AMPLISS. AC RE
VERENDISS. IN CHRISTO
sto patri & domino. D. Friderico
Schenck ex liberis Baronis
bus a Tautēbergh
Archiepiscopo Ultraiectino
Petrus Memmius Herendalius
Medicus, .S. D.

Osteaquàm ad
medicinam do
num dei longè
clarissimum a-
nimū adiunxi, Præsul am
pliss. nihil mihi videbatur
(vt ingenuè fatear) ab hu-
manis ingenijs inuentū sua
uius, nobis posteris nihil
b tra-

EPISTOLA

traditū antiquius, nihil de
nique acceptum generosi-
us, quā ea philosophiæ par-
ticula, quæ omniū rerū na-
turas sibi proponit inquire-
das. Natura siquidē in va-
rium suos conatus et vires
distendēs, mirabile artifici-
um suæ potētiae vestigium
singulis rebus insculpsit.
Harum rerum gemina &
mirum in modū conside-
ratorē delectans videtur
esse perscrutatio. Una est,
qua res veluti substantias co-
loribus et formis iter se dif-
feren

DEDICATORIA.

ferētibus distinctas animad
uertimus. Altera autē est,
quæ facultates, virtutes, &
vsū cuiusque rei indagat.
Hac ex gemina perscruta-
tione, naturæ solertiā & in-
dustriā perdiscimus, hæc æ-
nus vix ab vlllo satis cogni-
tā. Hac contemplandi cupi-
ditate detenti, rebus flagrā-
ti animo perlustrādis plerū-
que sui reddūtur immemo-
res, quoties sese totos his de-
dunt. Hoc in numero quū
me fortè, intereā dum vi-
res more studiosorū recu-
perarem

perarē, offenderē, incidit
in mentē mihi nescio quid,
parūm nos sola rerum ad-
miratione sustentari, ac in-
ter contemplandum locu-
los exhauriri, propterea
quod contēplatores, ut vi-
dentur, sibi nulla aut pror-
sus exigua vitæ adminicu-
la acquirant ac parent. Ini-
quum tamen arbitrabar, si
hac Philosophiæ parte reli-
cta, ad aliud studiorum ge-
nus cōmigrarem, ut potē
quæ me sibi aliquot annos
habuerat coniūctissimum.

Itaque

DEDICATORIA.

Itaque ne & egomet mihi,
& ipsi pariter essem iniu-
rius, a cōtemplatione dein-
ceps paululùm declinans
(quanquam tamen & hic
contemplatione opus sit)
ad practicã (vt vocãt) me-
dicinæ partem accommo-
dare me placuit: vt naturæ
tandẽ œconomix cōserua-
tionique, in corporibus sci-
licet humanis, mutuas ope-
ras conferrem, vt qua tum
animum meum satis super
que saginaueram, tum mo-
lestiam tēporis fefelleram,

EPISTOLA

hoc vicissim ipsa à me be-
neficium cōsequatur. Huc
quùm aduenio, videor re-
cens natus in mundo pue-
rulus, ac in hoc collocatus
ordine, vbi exuuium depo-
nendum est, & noua pellis
assumenda, si modò huius
tempestatis praxin assequi
velim. Tanta est hodie par-
tim in nonnullis, qui medi-
cinam administrāt, partim
in his, quibus ab illis medi-
cina paratur, barbaries &
artis huius abusus, vt planè
hāc quam insequuntur viā,
affir

DEDICATORIA.

affirmare ausim neque oli
fuisse, neque iam esse à veris
medicis cognitam. Qualis
autem illa sit, huius opuscu
li lectio vtrò citroque ex
primit. Quum itaque adeo
obscurum iter medicis su
peresse ad actiones aduerte
rem, ita vt vel perfecta me
dicina me iuuare hoc rerum
statu non posset, vel me si
facere medicinam velim,
in repetendis practices ele
mentis reperascere oport
eret: certè in hisce delibe
rationibus pars honestior
me

EPISTOLA

me conuicit, eoque coëgit,
vt virum me potiùs in re-
cto medicinæ vsu præstẽ,
quàm quòd cum cæcutiẽ-
tibus in deprauato vsu
planè cæcutiam, & ad pue-
ritiam redeam dediscẽdo.
Hinc est. R. P. cur hasce
lucubrationes collegerim.
Non ignoro tamen adfu-
turos complures, qui sese
nostris hisce traditiunculis
attemperare omnibus mo-
dis recusabunt. Qui, vt vi-
dentur, pertinacia se potiùs
indurant, quàm errores e-
men

DEDICATORIA.

mēdādo peccata sua agnō
fcant. Nihil mea interesse
puto (quāquām saniozem
eis mentem optem) quo se
pacto gerant impostores,
modo technas per me olfa
ciat plebecula, ne sese simi
li modo, quo hactenus, dei
ceps falli sinat. Si itaque dū
rectū medicinæ vsum pro
sequar, errores obiter pate
faciam, quos vt euitemus,
scire est operæpretiū, per
suadeo mihi (etsi fortasse
falsò) meos labores, quos
his rebus conscribēdis stu
dio

EPISTOLA

diosè impendi, ne utiquàm
esse otiosos. Atque si ma-
gnifica gloria & laude di-
gnos eos reputet vetustas,
quorum opera, studio, &
diligentia tyrānus è repub,
sublatus est, profectò meo
quidem iudicio, eius labor
qui tales errores detegit,
quibus interdū plures oc-
cidunt, quàm vel maxima
tyrannide, si non ingētem,
saltem exiguam laudē pro-
merebitur. Hoc itaque o-
pusculū quale quale sit A.
P. de recto medicinæ vsu
tuæ

DEDICATORIA.

Tuę Celsitudini nūcupan-
 dum esse censui. Hoc vt fa-
 cerem, id potissimūm me
 mouit, quod omnes quidē
 meritō mouere debet,
 quòd scilicet quūm Amp.
 Tua nostrę huic reipubl.
 veluti caput constituta sit,
 me sciā, qui eiusdē societa-
 tis membrū existo etsi abie-
 ctissimū, multis nominibus
 Tuę Amplitudini esse ob-
 strictū. Quod tametsi nō
 alia declararet ratio, nostri
 tamē corporis (nā oppidō q̄
 lubēs in rerū natura verfor)

aper

EPISTOLA

apertè satis docet fabrica,
in qua vt caput summita
tè occupat, ita nobilissimæ
ad ipsū functiones spectāt.
Quocircà reliquæ in cor
pore humano partes, quā
tum debeant capiti, mani
festius esse existimo, quā
vt nostra expositione ege
at. Proinde ne tua celsitu
do. P. A. ignoret diutiùs,
quā mea de tua dignitate
bene merendi, semper sit
prona volūtas, placuit hoc
qualicumque munusculo
meum erga tuam amplitu
dinem

DEDICATORIA.

dinem animū ostendere: ne
que literarium hoc benefi-
cium tua quidem dignita-
te eruditioneque indignū,
sed animum beneuolum
arbitrabere. Interim non
sum nescius, si quid ad glo-
riam valeat dedicatio, tuæ
amplitudini hoc auxilio ni-
hil opus esse, utpote quæ
per se doctissimorum libro-
rum editione satis illustris
euadit. Non enim hoc vn-
quam animo hac in dedi-
catione fui, ut tua per me di-
gnitas fiat celebrior, sed ut
foe

EPISTOLA

foetui meo bonū geniū pro
curē, qui ei in conflictibus,
si fortē aliqui futuri sint, as
sistat: ac vt meæ erga Tuā
Celsitudinem beneuolētiæ
signum apud te sit perpe
tuum. Nam quū post
VVilibrordum & Boni
facium piæ memoriæ, no
stræ huius ecclesiæ Ar
chiepiscopos sanctissimos
amplissimosque, tertius R.
P. in eandem dignitatem
successeris, quod quidem
meum animum erga Tu
am Celsitudinem meritò
in

DEDICATORIA.

inflammare debet, præclara
rè mecum actum existima
bo, si tuæ dignitatis nomi
ne meas hæc lucubratio
nes in lucem exire permit
tas. Itaque etiã atque etiam
oro S. Maximũque deũ,
vt hunc Archiepiscopatũ
amplissimum, atque vna
tuam celsitudinem clemẽ
tia sua semper incolumes
cõseruet: faueatque idem,
vt catholica & orthodoxa
ecclesia aduersus omnes di
aboli insultus, per bonos re
ctores & fideles ministros
b omni

EPISTOLA

omni tempore muniatur.
Vale P. A. atque ea bene-
uolentia nostram hanc ope-
ram Tua Amplitudo susci-
piat, qua ipsam T. C. desti-
nauimus. Iterũ vale. Tra-
iecti Batauorũ, quarto idus
Martij, anno post Christũ
natum, 1563.

AD LECTOREM.

Candide Lector, libellum de re
Cæto Medicinæ vsu, haud alia
ratione in lucem emitto, quàm
vt reipublicæ inprimis pro tenello
ingenio aliquas vtilitates colligam,
si tamen aliquas. Deinde vt quorum
eruditio huiusmodi rebus est com-
modior pertractandis, ab altioribus
medicinæ particulis, ad vulgarium
errorum castigationem transferan-
tur. Nam etsi doctorum admoni-
tionibus indigna est oratio, tamen
animum claritatis medicinæ aman-
tissimū considerantes, suam huic stu-
dio operam non denegaturos confido.
Quippe viri prudentis est, plus labo-
ris erroribus medicinæ impedere cor-
rigendis, quàm rerum nouarum
inueni-

Qua lege
liber in lu-
cē prodeatō

Pluris du-
cenda er-
rorum ca-
stigatio,
quā rerum
nouarū in-
uētio, aut
inuentarū
illustratio.

EPISTOLA

inventioni, aut veterum esse illu-
strationi studiosum. Etenim animi
videtur gloriosi, ac neutiquam utilita-
tis reipublice cupidi, quum illa, quae ho-
minum negligentia imperitiaque non
suspicit, quaeque ob errores infructu-
osa manet, relictis erroribus, studiose
congeruntur. In medicamentorum
exhibitionibus vulgariis medicorum
sibilus auditur, si quis corpori
impreparato purgans aliquod obtu-
lerit: at in rebus maioribus, peruti-
li preparatione omissa, nemo est qui
susurrat. Eodem modo in delicta em-
mendandi studio omnes ferè subitice-
scunt, malevolentiam veriti plurimo-
rum: ubi verò cum fama dignitatis-
que lucro, in rebus altioribus bonam
frugem facere licet, etiam si ob depra-
uatum medicinae usum commodet
per paucis, eò omnem curam, omnes

AD LECTOREM.

vires, omnes cogitationes, totum denique hominem dirigunt. Igitur in rem quorundam hic meus labor profuturus tedium non adfert, quam nullam elegantia, ornatuque iure dignitatem meritus. Attamen si huius conspectu comones factus quispiam, à magnarum rerum cogitationibus, ad hanc mecum humilitatem regrediatur, qui rem extimis duntaxat labris à me degustatam, totam deglutiatur, equidem id sum magni præmii loco habiturus. De recto itaque Medicinæ usu verba facturus, principio de medicorum vita, nihil odij instinctu, nihilque alterius famæ comminuendæ causa, scriptum protestor. Non enim oculos in aliena vitia flecto, utpote qui ijs sum refertissimus, verum quia series orationis & libelli titulus ita postulauerit. Nam cæ-

Animi austeritatis symceritas.

EPISTOLA

litus deducta ad nos medicina, non
 vult illotis manibus coli, potissimum
 quum in illius fine intuemur, cuius
 claritati obstacula obiecta, omnia a-
 dimenda sunt, tantum abest, ut alia
 quod adijci liceat. Similiter de Aca-
 demiarum officijs sermo, modesto a-
 nimo ferendus. Non ita desipio, ut de-
 corum arbitrer, si veluti sus Miner-
 uam instruam, tamen in pralectoru
 delectu, nonnulli nimium sese contra
 communes utilitates gerunt, qui plus
 loci & veterum legum ratione moue-
 tur, quam aut ingenij, aut eruditio-
 nis pondere. Hos si quis comiter ra-
 tionemque obiurgauerit, normamque
 illis ob oculos posuerit vberiore,
 haud leuium insulsumque homi-
 num notam merebitur. Quum dele-
 ctus neque amicitiam, neque veteres
 leges, neque affinitatem, verum
 bo-

Quid in
 delectu fit
 obseruan-
 dum.

AD LECTOREM.

bonos mores, ingenium, eruditionē,
 & ad docendum promptitudinem
 semper animaduertit. Quocirca nul-
 lus erit parcendum sumtibus, in viri
 boni prudentisque opera conducen-
 da, vnde vnde oriundus sit, & vbi
 vbi eruditionem collegerit. Ita rei-
 pub. vtilitas iubet. Quod verò de of-
 ficio superest, ita temperandum exi-
 stimo, vt si quod peccatum est meum,
 simili reuerentia condonetur, qua
 humilitate commissum videri pos-
 sit. Nam fortè quispiam consili-
 um de rerum efferendarum modo,
 in malam partem acceperit, quod
 nunquam fecerit, si animum co-
 gnoscat meum. Sunt enim ex le-
 ctoribus quidam tanta barbarie,
 tantaque est sermonis rusticitas, vt
 nedum animos auertant auditorum,
 sed nec suā vnquā mentē exprimāt:

EPISTOLA

tanto spacio ab auctorum interpretationibus discurrunt. Quidam è diverso nimium facundi, res paucis significantibusque verbis enucleandas, in multas horas distrahunt, quorum animus gloriosulus plus dicendi elegantia, quam discipulorum comodo afficitur. At ego omni animi voluptate deposita, facili genere dicendi omnes vires auditoribus deberi censeo. De vrinis autem ex usu publico tollendis, disputationis non pœnitet, quòd vrinae vulgari scrutinio præter modum ars medica à recto usu digrediatur. Non enim aut reducenda, aut seruanda sanitatis notitia ex vrina prouenit, quanquam fortè alterationem caloris indicet. At vera methodus alterationis cognitione haudquaquam contenta est: quin causas, partem læsam, læsionis modum, morbi dis

Vera methodus
quæ requirat.

AD LECTOREM.

bi differentiam, vires agrotatis, &
 id genus alia sibi dari optat. Qua de
 causa admirari satis nequeo, tales
 esse in repub. medicos, principem si-
 bi inter dogmaticos locum adscribē-
 tes, qui plus meretriculae, aut ganeo-
 ni, quā rationi obsecūdant. Etenim
 ita secum in animo cogitāt: Si vrini-
 feras remittamus, ad Empiricos eūt,
 qui nobis praeipiunt bolum. Quare
 perinde est, à quibus imponātur, at-
 que tanti in nostro argentum, atque
 aliorum marsupijs valet. O impostor-
 res. Innocentes argento emungitis,
 atque in vitæ trahitis egros pericu-
 lū. Quid inter hos & leuissimos hi-
 striones interest? Quū autem do-
 gmaticorum nomen gerunt, à quibus
 aliena est fallacia, ratione eos dispi-
 cere decet, vt quaecunq̄ue rationis
 praestantiam obscurēt, eiusdem vir-
 tute

EPISTOLA

tute illucescant. Huic si auscultare velint, non solum vrinam, quin etiam complures errores condemnarint.

Modus
inuesti
gandi mor
bos.

Sed ne quis cogitatione fallatur, verum vrinæ intuitum tãti duco, quantum topere delicta vitupero. Adsit egrotantibus medicus, morbi causam, essentiamque inquirat, partem internoscatur dolentem, ijs quidem consilijs, quæ nobis à maioribus sunt ratione inuenta, & descripta. Ita sæpè vrina medico præsertim remedijs paratis auxiliari poterit. Est enim vbi locum afflictum explorat, est vbi morbi dispositionem tradit, est vbi morbos decernit, & decretoria appellatur, est denique vbi aliud atque aliud præstat, pro signo superuenienti reputata. At citra essentia cognitionem prodest nunquam. Quare quorum locus commorationis longius est
a me:

AD LECTOREM.

a medicis separatus, ijs consultum
 sit, cum vrina pariter vitam ante-
 actam laborantis, signa morbum
 præcedentia, morbi principium &
 cursum, loci & ante accessionem
 & in ipsa inuasionem passionem pri-
 mariam, ætatem, sexum, ad medicos
 deferre, vt morbi tandem certam
 essentiã assequantur. Quorũ verò vi-
 cinitas patitur, semper ægri corã iu-
 dicentur. Quæ autem hanc libelli se-
 quuntur partẽ, cùm ad bonos mores,
 tũ ad medicinæ defensionẽ spectant,
 idcirco honestis doctisq̃ue viris
 non posse displicere arbitror. His
 pharmacopœa officium in ani-
 mum induxeram apponendum, nisi
 clarissimus doctor, meus præ-
 ceptor Iacobus Syluius obstitif-
 set. Qui vt clarè vtiliterq̃ue id
 exposuit, vtinã ita à pharmacopœis
 ob-

Qua via
 abienti
 bus sub
 uenire li-
 ceat.

EPISTOLA

Huius li-
bri con-
scribendi
occafio.

obferuetur, tantum quorundam stri-
ctiorem conscientiam defidero. De
vfu autem fcribendi occafionem præ-
ftitit in primis Hippocrates nofter,
libello de ornatu medicorum. Deinde
Galenus de pecunie contemptu
differens, propofitione facta, quid op-
timus medicus, idem fit & philofophus.
Hos quum in præfcribenda vi-
tæ norma, & in medicina erroribus,
corripiendis, auctores habeam, ipfos
qui plurimi faciunt, meam iure ope-
ram non oderint. Nam tametsi ab il-
lis hæc non tam argute, circumfpecte
que feorfum sunt difpecta, tamen ex
illis ipsis rebus, quas memoria man-
darunt fempiternæ, eorum ad has
difsertiones animi procliuitas fatis li-
quet, fuiffet que longè perfpectior, fi
dei æque, atque naturæ fuiffet leges
persecuti. At eorum tempora nõ tulè-
re

AD LECTOREM.

re, prorsus dei inscia volūtatis. Nos autem naturæ præcepta, cum diuinis mandatis simul ponderamus, adeò vt quod honeste formatam naturam decet, id si fuerit in vita Christiana omissum, vitam contamineat benignā. Itaque corporum eorum opinione diuitijs, animarum opes aspersimus, vt vtrinque feliciter medici ditescant. Proinde beneuole lector, si quæ fructum, tuo iudicio, meus labor fecerit, eum tua humanitate foue & tracta, ac si quos susurrones perceperis, eos mone, vt quemadmodum ego ab Hippocrate & Galeno, ita vicissim à me illi rectius scribendi capiant argumentum. Ita tandem aliquid elaboratius, perfectiusque spero excusandum. Nihil enim obrectationes proficiunt, earumque summū bonū est, obrectatorū famæ dilaceratio.

Obrecta
torū lu
crūquod.

Si

EPISTOLA

Siquidem viri boni & scientia clar
ri ab huiusmodi vitijs abstinent, ac
si quid reipub. aduersum deprehens
derint, id disciplina tollere conātur
saniori. Si hac mea opera cum ani
mi voluptate fretus fueris, spero pro
pediem alios atque alios libellos in
lucem exituros, qui facile tibi
maiolem voluptatem at
tulerint. Itaque cum
animi syncerita
te iudica.

Vale.

Hypotheses.

- M**edicina donum est, diuinitus ad nos profectum. Pagina. 7.
- Quid in medicinæ cultoribus dono sanctissimo dignum exigatur. 17.
- De Academiarum officijs institutisque. 54.
- An Vrinæ inspectio sit admittenda, quæ hodie medicis familiaris est. 76.
- Recta medendi ratio, ægri præsentiam cõsiderat. 89.
- Medicus vt suo satisfaciat officio, tenetur ad alteros medicinæ cultores ratione reprehendere, accusare, vincere coram senatu. 113.
- Magistratus debet in eos animaduertere, qui specie recti, & titulo boniviri, reipub. noxi sunt. 123.
- Medicorum vnus reipub. concordia & vna nini consensu opus est. 137.
- Erroribus in medicinæ vsu versantibus medicus non indulgere, sed corrigere debet. 146.
- Consulto faciunt, qui sibi medicum peritum ac probum conciliant domesticum. 155.

PET. MEM. HER. 2.
PETRI MEMMII

HERENDALII ME

dicinæ doctoris, de

recto medicinæ

vsu liber.

PROOEMIUM

Quid an

IN omnibus rebus, ad quarum ex-
ercitationem animū quis applica-
turus est, S. MAXIMIQUE DEI
gloriæ præmittēda est indagatio, ne
dum animus applicatus est, ignarus
quantoperè diuina in nos liberalitas
ad gratuitam gratiarum actionē con-
strigat, ipsi meritam laudem præclu-
serit. Quod an in quauis alia sciētia
magis quàm in hac nostra Medicina
sit faciendum, hoc illi, quibus funda-
mentum MEDICINÆ cognitū est
& perspectum, iudicent. Cæterum sci-

te rei ali-
cuius ex-
ercita-
tionem
factu o-
pus sit.

Quid sci-
entia di-
uina?

a uinars

uinarū perfecta est cognitio, ab hac
 nostra scientia volo separari, in qua
 scilicet præter deum & quæ ad illius
 attinent, aliud tractetur nihil. Quū
 verò secundum hanc plus obtineat di-
 uinitatis **MEDICINA**, quàm vlla
 ex ijs, quæ humanis coluntur ingenis
 is, hoc magis cum alijs, tum maximè
 vbi quis medicinae usum in manus ce-
 perit, quantum Medicina Sanctissimò
 Maximòq; deo acceptū serat, vis-
 detur reliquis rebus postpositis, sedu-
 lō differendum. Nam incognita dei
 dona, atq; ab oculis humanis recondi-
 ta, neq; homines ipsa reuereri, neq; cū
 gratiarum actione usurpare solent.
 Ad quod negligētissimi cōspicimur,
 etsi in rebus et muneribus diuinitus
 palam ad nostrum usum proficiscen-
 tibus. Atq; hoc vitij genus non minus
 frequens est, in quibusdam Medicis
 nã mis

Medici
 na theo
 logiæ di
 gnitate
 proxi
 ma.

Ineogni
 ta Dei
 dona ne
 morali
 reter.

na ministris, quàm in alijs hominibus quibuscung. Existunt etenim medicorum nonnulli, quorum vita, verborum mendaci leuitate, moribusq. incõpositis, haud secus medicina conspurcatur, ac si huius ipsi fuerint largitores, nõ deus. Laici autem in hac vsurpanda sunt, plusquàm equũ est, leues. Non enim pro dono medicinã ducunt, alioqui ab ipso deo acceptam: sed hominum commentum & fabulas quasdam existimantes, necessitate coacti, languida spe salutis, eam sibi dari optant: quemadmodum nauis fracta, apprehensa scapha, quis enatat expes. Proinde et si res est perse satis obuia nostris seseibus, et a multis præclarisq. viris sæpè et grauiter celebrata, videtur tamè apud nõnullos hæc nostra ætas omnium bonarũ exhortationum veluti imemor, quã

dam redintegrationem postulare: tū
 quòd alios esse cōstet, qui in hoc ipso
 saeculo omnia propemodum recudūt
 retrabūntq; ad formam oppidò lauda
 tam, vsq; adeò, vt si vnquam aurea fu
 erint saecula, propediē nobis ea adsu
 tura cōfidam. Atqui cū nihil sit in
 rerum natura, quod efficacius enor
 mes hominum mores effrenatāsq; vo
 luptates coërcet, quā recta consciē
 tia, quæ timore dei gubernatur, non
 abs re de *VSV MEDICINÆ* initi
 um dicēdi, ab ipso deo capiēdum sum
 arbitratus. Nam quod in hominum
 conspectu, quibus quod volunt, per
 suadent, facere complures non verē
 tur, certè vbi *MEDICINAM* mu
 nus diuinum esse meminerūt, omnesq;
 huius abusus plectendos esse grauissi
 mē, si sana illis mens est, domini in tē
 pore indignationem effugient. Nam
 hominū

Quidma
 ximè e
 normes
 homi
 num mō
 res coër
 ceat.

hominibus quam struunt fallaciam, Deo uul
 struere eam deo nō poterunt: adeo ut la falla
 nō solum hominum opera, sed cogita- cia strui
 tiones etiā perlustret. Putāsne leues potest,
 fore in illos animaduersiones, quorū
 animi tanta peruersitas est, ut solius
 lucri gratia, pro remedijs salutiferis,
 mortem egrotātibus propinent, quā
 quā se ignorantiae prætectu defen-
 dant? An ignota in exercitāq; disci-
 plina cultorem suum tādē a suppli-
 cijs commeritis liberatura sit, quū
 medicinam incolumitatis gratia lar-
 gitus sit altissimus, ne corpus sanū
 desit, in quo mens sana habitat: ne o-
 mnino quisq; in hac uita sit, in quo di-
 uinae clementiae misericordiaeq; testi-
 monium non extet? Sed mihi respon-
 dent, pro viribus sese egrotantiū sa-
 nitatē tueri, neq; supra vires posse vo-
 lare quenquam. At ego eorum respon-
 sa non

Medici
 nae finis.

Ingenij
vires nō
sunt cū
morbo
rum ma
gnitudi
ne coæ
quādæ.

Multa
medici
na postu
lat.

sa non emo. Non enim ingenij vires
cū morborum magnitudine coæquan
dæ sunt, ita vt liberasse consciētiam
te credas, si ex ingenio nihil amplius
accedat ad auxilium ægri: quin acer
rimum te tui ipsius iudicem esse oport
uit, primū an vlla in te medēdi sit
opportunitas, quam si sat idoneā in
ueneris, vtrum illā ex acueris doctos
audiēdo pædagogos, doctorumque le
gendis libris: quorum omnium, singu
lorum morborum, hominum natura
rum, rerum deniq; omnium, quarum
vllus est in medicina vsus, perfecta
exactaq; cognitio, finis est. Quod ta
met si paucis verbis comprehendatur,
ānos tamen operosamq; diligentiam,
& ingenium appositum desiderat.
Non est igitur temerè appetenda me
dicina, sed est intuendus finis, & ob
oculos habēdus auctor, testes pergra
ues: quā

ues: quāta sit religione medicinae cul-
tus instituendus. Sed quūm alibi de
medicorū regula vberior futurus est
sermo, in praesentiarūm de illis dicen-
di progressum reprimā, conaborq; p
ingenij viribus, vt medicinā donum
esse diuinitūs profectum omnes intel-
ligant.

Medicina donum est diui-
nitus ad nos profectum.

DOnatam mihi medicinam ostē-
suro, principio ipsius fundamē-
ta prosequenda occurrunt, quae sunt
sanitatis restauratrix materia, &
cultura artis ratione peruestigabilis.
Haec si ipsi sibi homines suppeditēt,
mea iure vt euertetur sententia: ita e
diuerso, rata firmaque esse debebit.

Porrò ratio nobis diuinitūs insita, a
pta facultas est et idoneum instrumē-
tum,

Quae me-
dicinae
funda-
menta,
& quot.

Quid ra-
tio.

Ethnici
naturæ
stimulo
studebāt
Reipub.

tum, quo in eo vitæ statu, reipublicæ
commodos nos esse licet, ad quem di-
uino nutu accommodamur. Ita ethnici
ei stimulo naturæ ad animorum ex-
ercitationes prouocati (nam naturæ
& fortanæ illi, quæ nos soli deo tri-
buimus, adscribebant, eos qui natu-
ræ non satisfecerāt, ludibrio: qui ve-
rò excelluerant, honore immortalis
excipientes) maximam in rempubl.
utilitatem congerere operam dedere
sedulo. Exempla multa sunt & va-
ria. Proinde etsi medicina a nostris
maioribus ratione inuenta, hac nos-
tra etiam tempestate, eiusdem iter-
uentu regatur, quam ob causam huius
ius primordia ad solos inuētores trās-
ferre fortè nonnullis placuerit, nihil
tamen nostræ sententiæ deceditur.

Vnde a
nimorū
ad artis

Quia & ipsam rationem accepimus.
Accedit ad culturam artis animorū
proclis

procliuitas, quæ non ex humana po- culturã
tētia rationē ue, sed aliūde nascitur. procliui
tas.

Siquidem cū omnes homines sint ra-
tione præditi, omnium sanè æqua fo-
ret ad indagandum inueniendūq;
deniq; ad omnes res indifferēs procli-
uitatis portio. Qua de causa omnes
nos non solū medicos, sed etiam cu-
iusuis rei exercitatores esse a paruo
oporteret. Sed huic consecutioni, ex-
ercitationum animi varietas, quæ in-
ter rationis participes versatur, ad-
uersa contrariãque exempla euiden-
ter suggerit. Constat per paucos exi-
stere in tanta hominum multitudine
medicos, atque inter illos paucos, mul-
tos esse spurios. In alijs disciplinis vi-
cissim congregantur, quorum opera
earum cōmoditatē vtilitatēque per-
cipit cōmunitas. De mechanicis ope-
rarijsq; exercitijs, nihil hīc attinet
dicere

Humana
narum
rerum
indigen
tia vnius
folius ro
bori mi
nimè cõ
paráda.

dicere, quorum discrimen magnum est & variũ. Varietate hac agrè resp. publi. vacare posset, quòd maior est humanarum rerum indigentia, q̄ sibi quisq̄ eas proprio studio facillè cõparauerit. Quare cum omnia quæ ad prosperitatem reipublicæ conducunt, tantum ratione præditi in vsum promouent cõmunem: rationis dũtaxat intercessione, vt primi & ad hanc rē præcipui instrumēti isthæc conciliarifateor. At animi studiorum tanta in republica diuersitas, ad ipsius tutelam necessaria, ad hanc exercitacionum varietatem aliunde hominum ingenijs insitæ appetentiæ testis est. Hoc etenim si in rationis clauderetur præstantia, ad varia esset animi p̄clinitas, nihilque foret sensibus absconditum singulorum. At quia omnibus partibus cæteras in corporibus dotes facilis

facili^me vicit ratio, cuius auctorem
 deum profite^mur, videtur conclusio
 futura irreprehensibilis, qua deus ex-
 cellētioris muneris largitor aucto-
 r^{que} probabitur, vnde deo exercitati-
 onum necessariarum appetētiā ad-
 scribēdam iure existimamus. Igitur
 ad verā artis culturā venit nemo, ni-
 si cui a deo ingesta est appetētia. Ra-
 tio autem adminiculū quoddam, quo
 appetentia ad vsum cōmodum^{que} rei
 publicæ excuditur, etiā a deo distri-
 butum hominibus. Verūm nō solūm
 probabilis hanc nostram sententiam
 tuetur ratio, verūm etiam sanctū sa-
 crum^{que} dei verbū nobis veluti for-
 tissimus murus est, et propugnaculū
 firmissimum. Huius testimonio non
 vna eadē^{que} spiritus sancti dona esse
 cernimus, sed multiplicia & varia.
 In horum catalogo dona recensentur
 sanita-

Quo pa-
 cto quis
 ad verā
 artis cul-
 turā ve-
 nire pos-
 sit.

sanitatum, quæ maximè ad appeten-
 tiam culturæ et vim illam referri de-
 bēt, quæ rationem ad salubrium, in-
 salubrium, neutrarumque rerum in-
 uestigationem dirigit, iis que inue-
 niendis dat auxilium. Hac eadē vir-
 tute homines ad alias atque alias pro-
 bas quidem & vtilis exercitationes
 quasi manu ducuntur. Quum igitur
 donū os sacrū appellauerit, nō ex ho-
 mine medicina est, sed diuinitūs no-
 bis tributa & cōcessa. Verū hæc de
 cultura vna medicinæ fūdāmēti par-
 te dicta sufficiant. Qui autem dicunt
 deum creasse medicinam, ad alteram
 medicinæ fundamenti partē spectare
 arbitror, materiam scilicet sanitatis
 restauratricē, quod vox illa creasse
 significat. Quod autē huius materie
 deus auctor est, præter iam dictā
 auctoritatem, hoc modo etiā proba-
 bile est

bile est. Deus misericordiarū domi-
 nus, in mūdi exordio affectu in ōnes
 homines ineffabili, primū creās cœ-
 lum & terram, ipsa tanta rerum &
 quidem laudabilium omnium expo-
 liuit varietate, vt omniū hominū lin-
 guas longè superet. Quis enim vnq̄ a
 muliere i lucem est editus, cuius aut
 facundia aut ingenio satis illustrari
 potuere? His autem ornamentis pro-
 ductis, omnium postremò e limo ter-
 ræ formauit hominem, omnium rerū
 veluti dominum, & ad mundi finē,
 possessorem perpetuum. Sed vt nō so-
 lum huius splendoris diuitiarumque
 maiores essent participes, sed ad nos
 etiam, et ad posteros vicissim diuinæ
 bonitatis & potētiae peruehatur me-
 moria, placuit clementissimo, virtu-
 te verbi sui, omnia quæ in nostrū vs-
 um cōdiderat, donare veluti quadā
 immor-

Quibus
vitā no-
stram su-
stenta-
mus.

14 PET. MEM. HEREND.
immortalitate: Crescite (inquit) &
multiplicamini, producantque singu-
la sementem iuxta genus suum. Hęc
virtutem annua rerum repullulatio
commemorat, nosque earundem re-
rum prouentu optatam valetudinem
defendimus, iniucundam verò ingra-
tamque ad pristinum statum reduci-
mus. Nulla denique corpori adhibe-
tur cura, quę nō ab iisdem rebus pro-
mitur. Quod si ad extremū quis vo-
luerit persequi, equidem ignoro, et si
vires responderit, si tempus aliquod
pateretur. Siquidē cum vtilitatibus
harum rerum, non parua coniuncta
est voluptas corpori. Huius naturā
pascit alitque varietas, vt cōmodita-
tes omittam singulares. His rebus
Christus, quanquā verbo id facere
potuisset, in tollendis ægrotudinibus
interdū vsus est, vt oleo et vino, quæ
si ex

si ex proposito, quæ ab initio cōdiderat, quantoperè ad sanitatem essent conuenientia remedia, nedum alimēta, testari voluerit. Sed solius corporis gratia, non videtur omnium rerū orta generatio, quāuis re, oculis, rationeque nostris corporibus in illis plurima cōmoda consideramus, quin etiam animæ tum rerum substantia, tum earum ortus & interitus cēsens est fructuosus: vt nihil repereris in corporis humani fabrica, ad quod non aliquod iuuamentū ex varia illa et inexplicabili rerum supellectile affluerit. Nam vt corporis vitam necessariam, suauem, cōmodamque sustinet, sic animæ rationique quoddā speculum sunt, & imago vitæ beatoris. Etenim quum omnium rerum certis tēporibus constantem cursum reditumque floridissimum cōtemplamur, nō

Omnium
 rerum
 generatio
 animo
 æquè at
 que cor
 pori con
 ducit.

16) PET. MEM. HEREND.
mur, non solum altissimi potentiam
diuitiasque cogimur admirari, sed in
animo etiam nobiscum reuoluere, quanto
dedecore nos ratione praediti (qua
illis excelsiores superioresque iudica
mur) multo minus quam irrationa
lia diuinæ maiestati obtemperamus.
Præterea quod rationis ope serè in
scrutabilia Dei in nos munera intel
ligimus quidem, sed ne tantillum pro
gratuitis donis referimus, quanquam
tamen à voluntate diuina passim in
sacris literis ad laudis relationem ex
hortamur. & meritò quidem. Cum
enim pro beneficijs & bonis, quibus
in hac vita fruimur, gratiarum actio
nes iubetur referri, cognoscimus uti
que, nihil eorum nobis esse proprium,
nosque ab alterius benignitate pen
dere. Hinc nobis ambitio elatioque
animi deprimitur (vebementes anis
mæ mor:

Quid
gratia
rum actio
pro diui
nis in
nos bene
ficijs do
ceat.

ma morbi) & suus Deo honos integer seruetur. Quare quæ corporibus conseruandis conducunt, eadem anima moribus conseruât, vtriusque nõ repudianda propugnacula sanitatis. Quæ cum nobis Deus, ac cum his rerum gerendarum appetentiam & rerum distributricem rationem donauerit, haud perperam Medicinã donum esse contenderim.

Diligens
Medici
næ confi
deratio
tã animæ
quã cor
pori pro
dest.

Quid in Medicinæ cultoribus dono sanctissimo dignum exigatur.

Quæquã spiritu humanas mentes ad artis culturam rerũque salubrium notitiam dirigi nostra patescerit disputatio, tamẽ esse ausim dicere complures, qui nostram hanc artem rectè religioseque vsurpantiũ specimen dũtaxat præ se ferunt, ma

lo genio ad talem audaciam stimula-
 ti. Quos iners ac cacum de rebus ad
 salutem acquisitis iudicium, prodit.
 Hos nihil aequè ab hac animi prauis-
 tate deturbauerit, quàm post huius
 vitæ curriculum, sceleratis omnibus
 imminētis horrendi supplicij metus.
 Quotquot enim nostra opera, medica
 mētorūq; administrationibus etiā
 pro ingenij magnitudine præscriptis
 ex hac tolluntur vita, nos in cōspectu
 diuina maiestatis, haud secus accus-
 sat, quā iusti Abelis sanguis à fratre
 profusus, ipsū criminatus est. Quocir-
 cā relegādu quisq; est ad sui ipsius stu-
 diosam examinationē prius, quàm eò
 pergat, quò cœperat. Est q; ad primas
 huius exercitationis causas, quibus
 eò demētiae quis rapitur, diligēs faciē-
 da reductio. Fieri q; hæc nō debet per
 scrutatio, nisi cū spinoso conscientie
 seruo

Medicus
 sua impe-
 ritia æ-
 grotum
 perdens
 Caino
 fratri
 dæ com-
 paratur.

Quomo-
 do se fu-

scrupulo. Quorsum enim attinet pri-
 mordiam falsa agnoscere, si iisdem am-
 babus vlnis præter vllam conscien-
 tiæ punctiõnem, constas adhaeris?
 Inprimis itaque se quisque ad diuis-
 tiarum concupiscentiam trahat, cuius
 si vlla fuerit memoria aut sti-
 mulus, magnum exemplum habet te-
 meritatis. Nec secus cõtingit, si quæ
 ambitio, gloria, dignitates, deliciae,
 aliãquid genus permulta, quorũ medi-
 cina diues cuiquam videri posset, ad
 hæc facultatẽ pellexerit. Deinde me-
 minisse cõuenit, quibus ætatis tẽporẽ
 bus primus pruritus, & titillatio in-
 ceperit. Nam interest à paruõne, an
 prouectiori ætate ad medicinæ desis-
 derium instigamur, cùm in pueritia
 dictarum rerum cogitationes rare
 sunt, in adultioribus autem magis
 animaduertuntur. Exemplo nobis

turus me
 dicus
 perscrutari de
 beato

Hippo-
crates &
Galenus
a puero
medicinę
sediti.

Sunt Hippocrates, & Galenus facili-
lè medicorum principes, quorum pro-
pè infantia, animum procliuem ad
Medicinam ostendit. Imò amplius,
patris sui somno, magno Medicorum
adeoque totius reipub. cōmodo, me-
dicinæ est Galenus dedicatus. In his
cuncta diuina apparent, ingenioque
fuere nulli secundo, ab his non solum
fundamenta, sed vniuersa structura
tanta cum felicità extructa sunt,
vt quicquid post illos, ab alijs tētātū
est, id omne hos. auctores redolet.
Ad horum exempla quisque sese gu-
bernet & moderetur, atque se exhibe-
laret, si aliquas delectus notas in se
senferit: quarū quidem tenera ætas
haudquaquam sterilis est, omnis am-
bitionis, diuitiarumque cupiditatis
suspensione vacua. Proinde vbi gra-
uoris ætatis homines, priori vitę ge-
nere

nere relicto, aliam animi digniorēq̄
 exercitationem capessere vsuuenes
 rit, protinus improbandum est, si ad
 hanc vitæ mutationem, quippiā am-
 bitione comitatum, animos inflamo
 mauerit. In quo peccato haud scio e-
 quidem, quantas hominum turbas
 deprehendere liceat. Nam vt à litera-
 tis nonnullis oriatur sermo, dum illis
 de vitæ generis mutatione in mētē
 venerit, ipsi norunt, quibus quam-
 que inanibus deliberationibus vi-
 tantur. Primum minimē consultāt, Quod cō-
 honestūne sit, an turpe, ad quod silium in
 transuolandum in animum induxe- deligēdo
 rint, modo vitam splēdidiorē, mul- vite gene-
 tasque diuitias polliceatur. Quarum re pleri-
 rerum etsi in alijs disciplinis non mi- que se
 nor est expectatio, multis modis tae- quātur.
 men cæteris omnibus medicinam
 præferunt. Etenim cū impolitos

se, in exercitatosque aduertunt, id genus artificij sibi deligunt, ubi tuto liberèque ingenij nœnias, & præter speciosi nominis iacturam, animi sordes hominibus offundat. Atque illi haud stultè sapiunt. Quandoquidem in hoc pulcerrima eorū cōcordia est cum his, quos asperioris vitæ, & assidui laboris, quo victum sibi familiæque acquirant & parent, ubi per æsum est, labores duramque vitam deserētes, latrocinio, rapinisque malunt, quàm laboribus ditescere, si tamē hoc ditescere est. Nec quēuis hilo cū suspiciūt diliguntq, sed eū, qui diutissimè iugulatoriā vim adūbret, & homicidia tegat. Hinc est quòd mercatoribus peregrinisq, lōgè acerbius instet periculum in obscuris nemososisque locis, quàm in itinere publico & plano. Nam vnà cum direptis bonis,

bonis, homines ferro trucidatos, secum ad umbras tenebrasque rapiunt. Par est cum huiusmodi latronibus, ipsorum triumphus & dignitas, nisi eorum immanitas latronum tyrannidem superet. Siquidem præter latronum mores, humane vitæ propugnatores sese proscribunt, huiusque prætextu haud pauciores homines enecant, quam ipsorum cruenta manus tetigerit. Atque huius nodi facinoræ cum ingenti laudum fœnore perpetrât, si, ubi gulam transfoderint, viderintque morti proximos existere, de morte verbum præfati sint. Idque fit, quod cum ægris huius rei imperitissimis quoquo modo lambimentum iulepiumque (si diis placet) ambabus manibus obtulerint, a luersumne sit, an propitium minimè iudicantes, utpositis quibus tenuissima elementa ignos-

Circumforanei medici hominibus perniciosiores quàm latrones.

Quod
 præcipuū
 medici
 ng, robar

ta sunt, totam se medicinam absoluis-
 se persuaserunt. Quum præcipuū Me-
 dicinæ robur sit in essentia morbo-
 rum cognitione. Quod si quispiam eo-
 rum manus euadat, haud secus eues-
 nisse id arbitror, ac si sanus aduersus
 inuidiosissimos latrones duos, solus
 potiatur victoria. Nam morbi vehe-
 mentia circundato accurrat suis me-
 dicamentis naturam crudelissimè di-
 lanians inimicus alter, omnia præter-
 mittens, quæ à sapienti religiosoque
 medico magna religione dispiciuntur.
 Huius farinae infinitos alios hoc ha-
 bet sæculum, inter quos hoc discrimi-
 nis interest, quod hi bonas literas se-
 re callent, illi omnium sint stupidis-
 simi. His peruersitatis suspensionē no-
 tamque inurere haud opus est, cum
 ipsi sese quàm maximè produnt, ac
 omnis malignitatis testes sūt. Huius
 gener

generis sunt circūforanei illi principi-
 pes, ne reges dicā, qui laruarū modo
 multifariam ornati, anulis pretio-
 sis, & torquibus aureis homines ig-
 gnaros obcæcant. Quibus si anulo-
 rum loco compedes, & aurei torquis
 vice laqueus inijceretur, meritis præ-
 mium dignum obtinerent. Iurantes
 siquidem se vnguentarijs mendacijs
 tam magnificè splendescere, homici-
 dia fortasse, & spolia sæpenumerò
 infamarent, si quis eos quæstionibus
 cœgerit. Nec infrequens est multis
 in locis, splendidis illis vnguentarijs
 malam crucem egregiè vestiri. Nec
 mirum sanè, si Deus munerum suorū
 profanatores tandem puniat. Ete-
 nim quot ex illis ad vnguenta perme-
 ant, nisi aut alea omnium iactura bo-
 norū facta, aut otij amore, tædiove
 fascinati laborum? An horum certè

Ornatus
 circum
 rancorū
 principū

26 PET. MEM. HEREND.
delectus a Deo est? minimè gentium,
Hos igitur pro capitalibus inimicis
habeat fugiatque respub. cum ipsa
dei timore nunquam perterriti, in se
vllum iudicium ferunt, ac improbos
mores corripiunt. Si enim se ad sui
contemplationem inuitarent, haud
reprehensione, nec in illos animaduer
sione vlla esset opus, quòd sui cōscien
tia morsi, sese ab hac temeritate vlt
tro abstraxerint Frustraneum igitur
non est nostrum admonitionis of
ficiū, quod vtilitati reipub. cui or
nia me debere fateor, libentiſsimè
cōsecramus. Vtinam sui quisque dili
gens inspector sit, & emendator non
ignauus: ita demum fore arbitrarer,
vt omnibus partibus medicina
elucescat & eximijſ laudibus extol
latur. Quicumque autem medicinae
dono sanctiſſ. iniuriſ sunt, horren
dum

Reipub.
cauſa hic
labor ſuſ
cepit.

dum ipsis dei iudicium expectandum est, qui persona verorum ministrorum induti, tum innumeros homines è vita deturbant, tum inscitia plurimos per ignoratam medicamentorum potentiam miserrimè afflictos, multis annis dirissimè excruciant. Si enim deus in homicidas à minis non abstinet, quos a regno exules statuit, apud inferos præscribit locum, an his plusquam homicidis euentus futurus est optatior? qui præterquam quòd occidunt, honesti viri loco lasciuiunt, & remedijs ad salutem cuique à Deo relictis ad fratris sui iugulationem abutuntur. Hi si nobiscum sentirent, ad quoduis sese potius dederent pistrinum, quam in metu versentur iudicij crudelissimi. Itaq; quisquis ad medicinæ culturam iam nunc translatus, aut se transf-

lata

Circūfo
tane plus
quam ho
micidæ.

Dignitas
honos,
ambitio,
& familia
nō debēt
medici
scopus
esse.

Omnes
actiones
ad Reip.
utilitatē,

*laturus est, consultationis causas
semper ob oculos collocet. Nec enim
dignitas, nec honos, nec ambitio, nec
lucrum, nec otium, nec quiduis
aliud, quo quis augescere possit, ad
hæc consilia adhibendum est. Horū
siquidem Deus nullius gratia, reme-
dia inter homines artēque medicam
distribuit: tantum ne desit nobis un-
de præsentem valetudinē tueamur,
absentem accersamus, sulciamusque
labētem, ut ipsius in omnes homines
liberalitatis misericordiæque nus-
quam non testimoniū adsit. Sed cum
neque ambitionis gratia, neque spe
diuitiarum exercitationes comple-
tenda sunt, quas igitur causas exer-
citandi animi sibi quis proposuerit?
Vnica Romanis extitit, Reip. scili-
cet utilitas, ad quam (teste Tullio)
omnes actiones sunt referenda. No-
bis*

bis autem alteram huic placet adiungere, quæ est otij fuga diuinitus præcepta. Ex hac causarū bipartitione, & otij fugam referend.

omnium exercitationum gemina pro-
manat ratio, vna vt otium declines-
tur, alia vt Reipub. non simus inu-
tiles. Otium, præterquam quòda deo
interdicimur, fastidit natura ipsa,
nostrique corporis odit valetudo.

Natura siquidem ad animi occupa-
tiones ducimur vel inuiti. Ita enim
ab initio cum ipsa comparatum est,
vt si rationis adminiculo tibi quod
honestum est, in tempore non concie-
lies, quo otium falli possit, prouehet
te præcipitem ad aliquod vitæ stu-
dium. Adeo naturæ est rationique o-

tium inimicum. At quia tum otio, tum
natura quodammodo ad turpia mas-
gis, quam honesta rapimur (vt otij
omnium malorum origo) fit sepe
merò

Otium na-
turæ, &
rationi
inimicum.

30 PET. MEM. HEREND.
merò vt ad quasuis lasciuias, libidines, voluptates que appellamus. Huc diuina admonitiones accedunt: In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Eòdem spectat illud Pauli: Qui non laborat, nō māducet. Verùm cūm hæc ad theologos potiùs quàm ad nos pertinet disputatio, ad aliam partem progrediamur. Respublica veluti corpus, est multis membris fulta, non vt sit tantùm, sed vt bene sit. Porrò corporis membrorum necessitas vnica actione non expletur, sed sua singulis actio inest, quæ si ab opere cessant, vel omnino non consistit corpus, vel prorsus languescit. Ad hunc modum nobiscum in republica agitur. In hac vnio concors principem locum obtinet, cui est magistratus præfectus, necessaria verò est singulorum ciuium ad alteris

Sacra scriptura etiam ad laborem hortatur.

Respublica corpori e multis membris cōpacto similis.

rius commoditates collatio. Qua
 si respublica vacauerit, æquè cor-
 ruet atque corpus actionibus parti-
 cularibus destitutum. Atqui ut quis
 quæ suum artificium expeditè exer-
 ceat, & officio fungatur suo, non
 parùm concordia bonaque valetudo
 confert, qua ex re medicinae utilitas Medici
ne utili-
tas,
 considerari potest, qua cuique præ-
 sens valetudo defenditur, absens
 restituitur, hac amissa civium ad
 communes utilitates nihil proficit
 collatio. Itaque ingens est nostra
 hæc ars reipublicæ columna. At
 verò quotquot hominum congrega-
 tionis accolæ sunt (sumus pro-
 cul dubio omnes) tot membra re-
 ipublicæ sunt reputanda: membro-
 rum autem actiones mutuae, totis
 us integritatem respiciunt. Huius
 rei testis est corporis humani fa-
 brica,

92. PET. MEM. HEREND.
brica. In hac aliqua particula laesa,
cetera nō conquiescunt prius, quā
debito officio totius conseruationi os-
pem ferat. Vnde reipub. vtilitas est,
quam obrem hanc vel illam quis ani-
mi occupationem suscipit. Huius rei
de se quisque potest exemplum cape-
re, ne longis orationis ambagibus mo-
lestus sim. Etenim nemo ita solitudi-
nis amans est, vt eam sibi querat
sempiternam: sed et si non voluptates
cum amicis colloquendi, vitæ tamen
angustia, magnæ quidem & graues,
ad multitudinem progressum cient.
Prætereà quotquot reipub. se iun-
gunt, plus sui ipsius gratia commo-
uentur, quàm multitudinis: propter
reà quòd extra hanc tātum abest vt
vlla sit vitæ comitas, vt ne vita ser-
uari queat. Hac de causa multos exi-
stere in reipub. suspicor, magnos
quidem

Confue-
tudine
hominū
egrè care-
mus.

quidem illos & gloriosos, quos nisi
 inopia rerum ac vitæ angor compule
 rit, hominum congregationes societa
 tesque solitudini postponerent, deos
 se præ cæteris existimâtes. Cum ita
 que quisque se vitæ fugiendæ durio
 ris, suauiorisque acquirendæ causa,
 ad hominum societates dirigit, certè
 meo quidem iudicio, sine ambitione,
 gloria, ingentisque expectatione lu
 cri, societati mutuas operas colloca
 re tenetur. Vt tãtas in illam utilita
 tes, suo studio accumulet (nisi velit
 maiores) quantoperè se ab ipsa iuua
 ri animaduertit. Estque id benigni
 beneuolique animi officium, benefi
 cia beneficijs compensantis. Hinc fa
 cilè colligi potest, quòd otiosa vitæ ut
 reipub. inutilis, ita sit ab hac semoz
 uenda. Probennt igitur se illi ad for
 mas præscriptas, qui aliunde ad hãc

Qui in
 ter homi
 nes viuit,
 communi
 corũ utili
 tati stude
 re debet.

¶

artem

artem magna temeritate transfiliūt,
 quique ad hāc educati sunt à puero,
 an ab ipsis propè incunabilis animus
 ad hāc artis culturā prurierit: quòd
 si secus, utrūm consultationes de vi-
 ta genere aliquo deligendo, ad reipub.
 prosperitatem spectarint: tū denique,
 an deliberatione habita, in de-
 lecto vitæ instituto, medicina scilicet,
 aliquas utilitates in reipub. con-
 feras. Non enim ibi oportet consul-
 tationem quiescere, cui vitæ modo te
 dedas, sed addi necesse est, an in eo
 quod cœpisti, fortunatus sis & com-
 modus, non tibi, sed reipub: Nam om-
 nium actionum reipub. utilitas fi-
 nis est. Si igitur parū profeceris, ne
 que rerum in medicina gerendarum
 cognitione potiare, sed titulo tenus
 duntaxat videris velle prodesse &
 noceas tamen, quòd artis, omnium la-
 borios

In deli-
 gēdovi-
 tē gene-
 re quid
 spectan-
 dum sit.

boriosissima inops sis: rursus tecum
 in eas consilium, an cum pace consci-
 entia, & citra diuini iudicij in tales
 homines metum, queas in hoc exerci-
 tij genere subsistere. Non enim ani-
 mæ nostræ salutis parum interest,
 contra conscientia morsum diuinæ
 que leges hoc velle perficere, quod
 amplexus es, etiam si utilitatis reip.
 gratia assumeris. Etenim non ex
 affectu aliquo, sed actionibus frugi-
 feris colligitur reipublicæ utilitas.
 Quare subtrahens te inde, quo nihil
 ad rempub. congeris, illud querito,
 ad quod te aptiorem inueneris. Ve-
 rum sua temerarijs disciplina tradi-
 ta ad germanos transeundum & me-
 dicinæ domesticos. Quo loco nobis
 profutura est altior muneris diuini
 consideratio.

Reipub.
 utilitas
 è frugife-
 ris actio-
 nibus,
 non è so-
 la bene-
 faciendi
 volunta-
 te colli-
 gitur.

In omni donatione, quæ animi donantium erga receptores testis est, tria spectari oportet.

Primum est largitor, alterum acceptor, atque ex his tertium munus ipsū. Siquidē hęc ubi donatio fit, sese mutuō consequuntur. Per magni autem interest, quale munus sit, qualis largitor, & qua cōditione, an vltimo acceptoris merito, quod vel præcessit, vel sit subsequutum, tribuatur. Verū donationes, quæ ab hominibus erga homines usurpantur, rarō ita sinceræ integræque existunt, quin aliam aut cū scœnore, aut saltem parem benevolentiam expectent. De his verba non facimus. Verisimur autē in illis, quæ deus creatu

Homo
homini
benefici
um con
ferens
quid vi
sissi ex
pectet.

ris suis impertitur. Quare alterius
 cum alteris est facienda comparatio.
 Potentissimus largitor Deus, cum
 ne vllum quidem nostrum meritum
 extitit, adeo vt ne humanum qui-
 dem esset genus, post vitam ab illo
 acceptam, omnibus rebus & mundo
 vniuerso hominem veluti dominum
 praeponit, etiam rebus ipsis, in qui-
 bus vitæ nostræ propugnacula latet,
 quarum facultates, illius tandem be-
 neficio exploratæ sunt. Vnde certò
 comperimus, non extare illius erga
 nos munera, quòd de ipso prius bene-
 meriti fuerimus. Sed an posteriùs in
 nostra sit potestate, ipsi pro suis in
 nos beneficijs dignam remuneratio-
 nem reddere: equidem nihil præter
 gratiarum actionem, & vitæ pieta-
 tem reperio, quæ etsi sint summis vi-
 ribus compositæ ornataeque, longè ta-

Quanto
 diuina be-
 neficia
 humanis
 antecel-
 lant.

Remune-
 ratio ho-
 minum
 erga deũ,
 ipsius in
 nos bene-
 ficijs lon-
 ge inferi-
 or, & pe-
 ne nulla.

men inferiores manēt, quā cum imo
 mēsis ipsius in nos gratuitis donis re
 tē cōsequemur. Quid igitur restat,
 quā quod largitoris in omnes ho
 mines meram misericordiam bonita
 temque, per quam & vitam vitæque
 nutritiones recepimus, agnosca
 mus? Quare in eundem finem medici
 nam nobis redditam verisimile est,
 ut cui vitam acceptam ferimus, eidē
 vitæ propugnacula adscribamus: ne
 vlla nobis supersit ad illos spem gra
 tiarumque remunerationem trans
 ferendi occasio, à quibus nihil conse
 quimur. Si igitur hæc domini volun
 tas est, ut inter cætera præclaraque
 munera, medicina etiam misericor
 diæ potentiæque incredibilis testis
 sit omnibus hominibus, omnes sanē
 huius muneris acceptores. Statuendi
 sunt, atque ad quemuis pares sine dis
 cri

Et vitā
 & vitæ
 propu
 gnaculū
 medici
 nā, deo
 acceptā
 ferre de
 bemus.

crimine portiones attinent. Qui au-
 tem medicinae cognitione praediti
 sunt, ab ipsa voce medici appellati, sa-
 cri muneris gerunt ministeriū, quod Medicus
sacri mu-
neris mi-
nister.
 omnibus sit familiare, quibus quacū-
 que in re opus fuerit. Haec cum ita
 se habeant, quotquot & quibuscun-
 que hoc munus distribuitur, si ex
 pristinae sanitatis recuperatione, aut
 ad incolumitatem redeūtes, aut a stā-
 tes videantur velle, quasi ministri
 beneficio coacti, ipsum magnifica as-
 ficere dignitate, ilicō Medicus nihil Deo re-
cuperatę
sanitatis
prima
gloria ad
iudicāda.
 ad se recipere, sed deo omnem gloriā
 adiudicare debet: ne vlla in re, homi-
 nibus Dei ineffabilis pietatis mise-
 ricordiaeque testimonia desint: vt is
 tandem, quæ corporis caduci requi-
 rit necessitas, edocti, misericordiam
 etiam in rebus maioribus ab eodem
 petendam non hesitent. Attamen

Secundū
deū etiā
medico
suus ho
nor tri
buēdus.

Diuiti
bus mer
cede,
pauperi
bus gra
tis medi
cus ope
ram na
uabit.

Miseri
cordia &
pietate
medicus
proxime
ad deum
accede
re de
bet.

quem Deus ad distributionem misericordie
sue non neglexit, hic dubio pro
cul prorsus non erit contemendus,
sed mediocri tolerabilique honore lo
cupletandus. Adhuc erit medicus ad
curusuis conditionis homines aequē
paratus, nisi pauperibus & egenis
gratis, quos satius est nostris ipsorum
elemosynis onere leuari, quam ab ip
sorum accipiendo ingrauescere: ditiori
bus verò pro mercede digna ministere
rio, aut quantum ipsi nos suapte be
neuolentia augeri volent. Præterea
quod largitor sit plenus sanctimonia
& misericordia, finisque omnium do
norum in nos interpretatus sit, mise
ricordie pietatisque diuulgatio, his
virtutibus largitori quam maximè
vicinus debet esse medicus, ne quorum
præ se fert titulum & insignia, isdē
inanis sit & vacuus, quo tandem di
uinum

vinum munus redditum obscurius,
largitoris etiam impedita cognitio,
merita gratiarum actione priuetur.

At nec vini immoderatos potores me
dicos esse expedit, non solum quod
sanctimoniam pars est abstinentia, sed
ne in illis vlla sit importunitas &
mora, quò minus egrotantibus in
tempore presentia remedia exhibe-
antur. Nam quantum omnes actio-
nes remoretur, atque aegris sit odios-
a crapula, ipsa satis, in ijs quos de-
tinet, eloquitur. Huc possem execra-
da exempla trāscribere, nisi mea mi-
hi prohiberet humanitas. Nam duo
decim horarum spacio, opera medico-
rum crapula laborantium, nonnul-
los interemptos, quorsum attinet dic-
cere? qui postridie necis admoniti,
præ ebrietate, a se medicamenta præ-
scripta negarunt. Sed vt vnde digres-
sus

Medicus
ebriosus
esse non
debet.

Lege
 Hip. de
 Probita
 te libellū
 versū :
 Hoc etiā
 potissi
 mūm ob
 feruet.
 & cæ.
 Impudēs
 cuiusdā
 iactātia.

*sus sum redeam, grauitas, & in ver
 bis moribusque constātia adsit, leui
 tas verò procul aberceatur. Illis si
 quidem, & dono & ministris honos
 & gloria paritur, hāc verò sequitur
 vituperium. Id quod non ita pridem
 vel palea leuiori vsuuenit, a quo in
 ter pocula promittebantur huiusmo
 di, quæ à ratione, & natura omnibus
 modis dissentiuūt. Non enim opinor,
 trūcatum membrum¹, aut amputata
 corporis particula, in cuiusquā esse
 potestate, vt redintegretur, aut vllis
 remedijs cū pristinis coëat partibus.
 Cuiusmodi monstra et si pueris ridi
 cula sunt, non tamen eò minùs pro de
 mentium istorū peccatis, graues pœ
 nas luit medicina. Si quidem imperi
 ti, nō quid medicina polleat, sed quæ
 illius titulum gestantes cum promissis
 facta commisceant, iudicant. Quæ
 re si*

re si facta à promissis discrepent, re-
 lictis errantibus medicinam conde-
 mnant: huiusq; vsus magis & magis
 frigescit. Inter cæteras autem animi
 dotes, quibus medicus adornandus
 est, præcipua videtur auaritiæ fuga.
 Nam insatiabilis illa habendi auidi-
 tas, constâtissimos quosque seducit,
 ac bonos mores, dignamque medico
 vitam corrumpit. At qui hac macula
 complures cõtaminati sunt. Quotus
 enim quisque ex his, in quorum ma-
 nibus medicina ambulat, non opimi
 lucri potiùs, quàm rei suprâ comme-
 moratæ causa medicinã colere exi-
 stimandus est? An non verus est poë-
 ta, qui pauperem vbique & odiosum
 & neglectum iacere cecinit? Qui fit?
 eò quòd manus ducatis replere neque-
 at. Verum illud est, vbi cadauer, ibi
 aquilæ. Vbi autem nihil, neque seri-
 tur,

Lege Ga-
 leni dis-
 putatio-
 nẽ. Quòd
 optimus
 medicus
 idem sit
 & philo-
 sophus:
 & Hippo-
 cratis de præ-
 ceptis lib.
 versu:
 Celeri-
 tas enim
 morbi.
 &c.

In domū
culis pau
perū ra
rus medi
cus.

44 PET. MEM. HEREND.

*tur, neque metitur, ibi passerculus
rara avis est, atque in domunculis
pauperum medicus infrequens. Atta
men benignos quosdam existere non
diffido, quibus ut ipsi sibi, ita paupe
res cordi sunt, verum in his ne scin
tilla auaritia inest. Nihil enim
æquè auaritia odit, atque labores
infrugiferos. Auaritiæ autem ex
pers egentibus ac locupletibus pa
rem nauat operam, immò egentibus,
si veri ministri officio fungi volue
rit, potiorem: siquidem non tantum
diuitijs studet, quantum misericor
diæ diuinæ extollere cognitionem
nititur. Quare (ut venia pacèque me
dicorum dicam) impium facinus
censendum arbitror, quo multi ad
magnificos triumphos, diuitiasque
superbas uecti sunt. In morbis a
cutis enim, atque alijs à quibus acti
ones*

ones principes, noxam accipiunt non leuem, quibus scilicet aut sine interitu, aut magnarum commoditatum detrimento, diu carere nemo potest, quales sunt apoplexia, pestis, cecitas, surditas, claudicatio, & id genus permulta, præterquàm quòd vehementissimè afflicti plerùmque actiones non resarciant, odiosis ac à vera medicina alienis sunt exactionibus onerare soliti. Atqui si his ipsorum auxilium opportunum fuerit, non sunt tamè ægri tanto tãque intolerabili pretio redimendi. Nec ius obligatoriũ, in huiusmodi stipulationibus vbi æger sui iuris nõ est, magis quàm ab inimicis in carcere detentus quispiã, ratũ debere esse comprobo. Nã quæ est hæc pietas, videris fratrem tuũ pedũ vacillatione, incidisse in foueam, in periculo vita est, nisi

Ius obligatoriũ in æro tis nõ debere esse ratum.

Exem
plum a
uaritiæ
impudē
tissimæ.

Aliud
auaritiæ
pūctum.

nisi manum porrexeris, tu misericor
dia immemor, citra vllum fraternū
affectum, ea lege operam tuam polli
ceris, si tuo adminiculo submersio
nem euadat, pro studio tuo, iuramen
to se obstringat, viginti coronatos
præstiturum? O lepidum fraternæ
caritatis vestigium. Anne in his iu
ris valeat auctoritas? simile est in æ
gritudinibus, ad quarum propulsio
nem manus iungēda est medicorum.
Ad hunc exactiōnis modum, complu
res intēperata diuitiarum cupidita
te adiguntur, quemadmodum etiam
ad aliud auaritiæ pūctum æquē, at
que illud abominabile. Ad agros
tos etenim spe potiundæ sanitatis
rogati, vltra corporis futurum nau
fragiū, quod instare prædicere non
veriti, idque affinibus, vix cohibere
manum a scribendo potuere. Quod
cui

cui reipotiùs, quàm auaritiæ imputa-
bitur, quæ illis calcaris vice est, quo
compelluntur eò extrà rationem ani-
miq̃ue probitatem, vt vbi suo ipsorũ
iudicio, nullis omnino consilijs sit re-
cuperanda valetudo, ibi tamen ma-
num operi applicare student, ne pa-
bulum auaritiæ desit? Hac ex intem-
perantia plurima incommoda sca-
turiunt. Inprimis haud parua Deo
fit iniuria, cuius animus est hac sua
clementia, cum alijs pariter muneribus,
suam hominibus misericordem
liberalitatem attestari, hominibus
autem nocetur, quod propter eiusmodi
obstacula, diuinæ misericordiæ
tantum abest vt gliscat cognitio, vt
magis decrescat. Hinc nullæ refer-
runtur gratiæ, nulla beneficiorum
memoria, diuinæque bonitatis in om-
nes homines nascitur obliuio.

Medici
intempe-
rantia
plurimo-
rum ma-
lorũ sca-
turigo.

Tum

Tū ipsi sibi dei irā conciliāt, qui tantum sunt quasi in medio reipub. collocationati, diuini muneris distributores, quod illis oportet, quorum valetudo postulauerit, omni cum illius dignitate reddi, à quo nobis communicatum est. Quod si qui alicui suum officium præcluserint, quod parum aut nihil ab hoc lucri expectetur, ipsi viderint, quo vultu in posterum, à summo Deo excipiendi sint. Est itaque non parua virtus in medicina as-

Magna
in medi
co virtus
auaritiæ
fuga.
Consule
iusiuran
dum Hip
pocratis.

uaritiæ fuga, nec multò minor est castitatis ac probitatis amor, qui aliud est nihil, quàm concupiscentiæ odiū & cautio. Etenim improbitatis impudentiæque crimen, odium diuini muneris incutit hominibus, quod ob ignorantiam iudicijque imbecillitatem, ad supra medicinam pro via & occasione ducant. Qui error non
in ars

in arte est, sed in hominum effrænat
 tis incircuncisisque voluptatibus ha
 bitat. Quare ad apostoli disciplinam Paul. ad
Rom.
cap. 2.
 Medicorum circuncisio non fuerit
 improbanda, non quidem iuxta car
 nem, sed iuxta spiritum. quales non
 solum Medicos, sed in vniuersum om
 nes homines esse oportuit, vt Dei,
 nō carnis æmulatores esse liceat. An
 verò Medicinæ cultus gratiarum as
 sidua actione adiuuandus sit, & si
 nos præterierimus, alia sunt, quorū
 potens est auctoritas. Ait enim, qui
 cunq̄ue mihi animi offert gratitudi
 nem, is me verè honorat, & recta it
 ad me, cui ego ostendam fœlicitatem
 planè diuinam, qua illum faciam per
 petuò beatum. Cui sua igitur fœlix
 erit exercitatio, is precibus recolend
 us est, vnde accepimus & à quo ad
 iutamur. Sed quū ars sit medicina,
d con:

cōtinuis laboribus cōparanda, omnes
horæ lectiōibus, cogitationibus,
studijsq; impertiēda sunt: quibus est
cū medicis associāndus Philosophus.

Natura
lium re
rum spe
culatio
ne medi
cina
claudi
tur.

Etenim tota ars medica rerū natu-
raliū speculatione clauditur, qua sub
lata, è medio medicina tollitur. Nā
cū in nostris corporibus medicine
vestigium, & quidā veluti effectus est
sanitas, sanè quibus illa rebus acqui-
ritur, vt digitos quēnq; nouisse con-
uenit. Quare cuiusq; corporis huma-
ni, in quo vim suā medicina salubris
exercitura est, omnibus modis impe-
trāda erit cognitio. Porrò hāc cog-
nitiōne non vniuersali quadā corporis
animaduersione, sed particulari,
quæ omnes seorsū corporis perscruta-
tur particulas, diligētiori examina-
tione metimur. Atque id fit hoc pla-
nè modo. Quandoquidem corporis
inco

incolumitatis morborumq; omnium
 indicationes, actiones existunt: il-
 lius quidem si integræ fuerint, ho-
 rum verò si valde ab integritate re-
 cesserint: quotnam in corpore actio-
 nes existant, quæ cuiusque partis a-
 ctio sit propria, quæque ex actioni-
 bus vitæ nostræ præcipuæ colūna
 fuerint, pari cura, studio, & diligen-
 tia obnixè medicus inquireat, donec
 singula probè perspecta habeat. Nā
 præterq; quòd nos actiones vel de or-
 ptata, vel aduersa valetudine faciāt
 certiores, locū etiā in quo vitiatæ acti-
 onis materia latitat, cōmonstrāt. At
 que præter actiones in quavis parti-
 cula pro naturæ ratione calido, frigi-
 do, humido, sicco, cōflata temperatu-
 ra obitas, ipsas partium singularum
 temperationes non ignorare debe-
 mus. Necquātum præcipalia viscera
 d 2 . . . tempe-

E singula
 rum cor
 poris par
 tium acti
 onibus,
 tum sani
 tas tū mor
 bi noscun
 tur.

Herbarum, stir-
piū, fru-
ctū, &c
cogni-
tio me-
dicis ne-
cessaria.

Quam
multa
& varia
medico
sint ob-
seruāda.

temperamento inter se differunt, si-
quidem hęc medendi rationem opti-
mè moderantur: ac salutis mortis que
præsagiendę, sunt quasi vberimum
penarium. Pręterea herbarum, stir-
pium, fructuum, seminum, radicum,
succorum, lacrymarum, gummi, anis-
malium, earundemque partium, me-
tallorum, denique omnium expertis-
simos medicina desiderat. Ad hęc re-
gionum, ventorum, locorum muta-
tionum, temporum, anni temporum,
ętatum singularum, obseruator sit
diligens. Non quidem tantum nomi-
num, quę vetustas singulis indidit,
verum eorum virtutem, & facultas
tem ambiat. Ne incertus sit, quę enā
ex dictis actiones peruertāt, læsam-
ne magis lædant, & quę vi sua con-
tra noxas polleant. His enim omni-
bus bona sustinetur valetudo, si res
elē

DE REC. MED. VSV LIB.

Etè quis vti nouerit. Atque si minus grata fuerit, acquiritur secūda, abigiturque aduersa. Sin non ex æquo ad nostrum applicentur vsum, quæ læta prius extitit, euadit tristis.

Quòd autem actionum cuique peculiaria membra, siue instrumenta à natura dedicata sint, non temerè inuenta est corporum mortuorum sectio, græcis Anatome appellata. Plus enim oculus apprehendit, quàm auriculæ decem. Anatome in primis singularū partium situm, substantiam, figuram, magnitudinem, atque etiam ferè sectantibus temperaturam ob oculos ponit. Ex quibus haud exiguus fructus, ad consequendas morborum sedes, & ad medicationem nascitur. Deinde colligantiam, affinitatem, mutuamque particularum inter se necessitudinem valdè feliciter

Anatome ad quid cōducatur.

ter exponit. Quibus armatus sit medicus, priusquam culturæ artis sese adiunxerit. Atque ita his de medicis institutis finem imponimus, deinceps de Academiarum officijs pauca breuiter, vt cætera omnia, cōcinnaturi.

De Academiarum officijs institutisque.

PRecedēs de examine medicorū caput, quo se quisque cum artis medicinæ magnitudine conferre iubetur, vtrum scilicet huius exercitatione sit reipubl. utilis, sequentem locum postulare videtur de Academiarum officijs & institutis: vt vbi animus ad hanc artem à puero procliuē quis rescuerit, atque hoc studio plurimum reipub. prodesse queat, re-
 Et à maioribus capiat ingenij cultū grandiorē. Quocircà non citra ratio-
 nem

Causa in
 stitutio

nē veteribus hominū quouis scientia nis acadēmiarum.
 rū genere excultissimorū excogita-
 ta est cōgregatio, quæ Academia re-
 ctē dici posse videtur. Nā vt omniū
 rerū, omisso cultu, rubigo quædā cō-
 trahitur, ita etiā hominū ingenia ve-
 luti quendā sitū cōtrahūt otiosa, nul-
 liq; rei excellēti dedita. Atq; cū nul-
 la scientia nobiscū à paruo accrescat
 simul, sed sola rerū magnarū capeſſe
 darū quædā prōtitudo, ad quā si cul-
 tus opportunus non accesserit, haud
 secus q̄ gladiolus obtusus dura cote
 ad commodū vsū exacuēdus reipubl.
 inepta pmanet. Est itaq; dicta virorū
 cōgregatio horto ornatissimo simi-
 lis, omnibusq; refertissimo, quibus se-
 quisq; tū sustinere, tum oblectare po-
 test. Nā reipu. hos ad gerēdarum re-
 rū necessitatē, hos ad animorū oble-
 ctationē, limatulos politulosq; viros

Medici
navt rei
pub. sū
mē ne
cessaria,
ita dili
genti cu
ra tra
ctanda.

suppeditat academia. Porro inter cæ
teros medicorum talis est conditio,
vt sine detrimēto ijs nūquā carere
possit respublica, siquidē ad res cui:
que familiares obeūdas, præsentem
valetudinem requirimus, quæ actio
num integritas est singularum. Ha:
rum actionum cursus munere diuino
medicina in cardine seruat. Ergo
quemadmodum hanc artem nunquā
ob immensam necessitudinem à re:
pub. abesse conuenit, ita arctiori stri:
ctiori que cura pertractanda est, to:
to vitæ curriculo. Sed quia illam ani:
mi promptitudinem ad artem perci:
piēdam (quam suprā attigi) suo Mar:
te nemq̄ perducere potest, non secus
atque vllum vim suam in corporibus
exerere medicamen valet, nisi à ca:
lore quasi manu ad actiones addu:
ctū, Doctores in academijs, qui inge:
nus

nys adolescentium acumen addunt,
 calori nostro, omnium auctori actio
 num, haud perperam assimilandi,
 reipub. sunt perutiles. Quanquam
 ita ingenio nonnullos abundare non
 negauerim, qui primis rudimentis
 positis, ad fastigia magnarum saepe
 rerum natura duce conscendunt. Ve
 rum quia rara hæc avis est, ad inge
 niorum formatores redeo. A quibus
 cum totius reipub. ædificium pen
 det, haud exiguae eruditionis ac pru
 dentia viros illos esse oportet. Sci
 mus etenim omnibus in rebus arden
 tiorem totius ædificij curam funda
 mentis semper tribui, cui reliqua
 structura pars tutò innitatur, cuius
 que robori partes sese, vel ad ruinã,
 vel defensionem iniuriarum accom
 modant eminentiores. Proinde cum

Quales
 esse inge
 niorum
 formato
 res oportet.

In deligē
 do docto

re iudici
um vale
re debet,
nō fauor
aut ani
mi affe
ctio.

Veterum
sapiētū
inter se a
mor qua
lis.

us est, nescio cur hisce temporibus
plus fauor & animi valeat affectio,
quā illius rei consideratio, gratia
cuius tam vtili, necessarioque officio
præficatur. Sunt tamen fauoris ab
animi affectibus orti errores in plu
ribus noti. Etenim amoris cum aliis
quo necessitudine quis obcæcatus,
ipsius instinctu suam in illum huma
nitatē experitur: sat enim amor est,
si amicus nostra opera quoquo modo
benè afficiatur. Verū id de amore
dictum existimari nolo, qui esse in
ter sapientes solet, cuiusmodi pau
cos hoc sæculum habet. Quippe qui
bus nihil vtile, nisi honestum vider
batur. At nostri temporis amicitia,
etiam inter reipub. principes omisso
honesto, de vtilitate cogitat. Siqui
dē ansa nobis oblata, qua illis, quos
diligimus, nobis auxiliari licet, be
nesi:

neficia quidem beneficijs non repen-
 dimus, verum ad aliquod munus rei-
 pub. promouemus, quāto ipsius cōmo-
 do, hęc nostrā tēpora testātur. Ceterū
 vt quōdq; officiū iure exponatur,
 nihil amici causa, nihilq; fratris quic-
 quā est faciendū, modò dedecus illi,
 & reipub. inde vllū sit oriturū incō-
 modum: id quod vbiq; ceteris omni-
 bus longè est præferēdum. Quare in
 ministrorum reipub. delectu omnis
 animi exuenda est affectio, atque in
 id summoperè incumbendum, ne de-
 lectas reipublicæ non solum nihil no-
 ceat, sed quā maximè reddat for-
 tunatam. Quòd cum ita sit, ex
 multitudine complures proponen-
 di sunt eruditione & doctrina cla-
 ri, ne paucitas angustiaque electo-
 ribus fræno sit. Ex his tandē omniū
 huic negotio maximè consentaneos
 recis

E multis
 potior
 electio &
 liberior,
 quàm è
 paucis.

60 PET. MEM. HEREND.
recipiendos arbitror. Hos ipsos longae & rectae medicinae cultura, de quae rebus omnibus ad rectè medendum requisitis constans ratiocinatio designat: quibus adhibenda est doctorum virorum vnanimis applausio. Sed haec omnia multò sua cuiusque notitia superat, cuius sit inuerecunda confessio, si quis sibi impar oneri videatur. In diuinam enim vindictam labitur, quisquis utilitatis reipub. causa, suam operam non elocauerit. Hoc loco quorundam videtur ridicula superstitio memoratu non indigna, quibus visus est nodus indissolubilis, eos qui alibi eruditior nem sibi compararunt, docendi hic muneri non posse praefici, quòd extraneis domestici praeponeudi sunt. Vetus lex ita iubet. Huius legis religiosior est, mordaciorque observatio, quam

In dele
tu non
est praef
redus ex
tero do
mesticus.

quàm utilitati reipub. cōducit. Nā
 quid si ars medica longa imperito-
 rum traditione eò deuoluatur tene-
 brarū, vt vix Lynceus illius verum
 contempletur vsum, neque pruden-
 tiores duces elegantioresque præsens
 promittat locus, an asellus elephan-
 tem pariet? Sanè permultis constat,
 quàm fuerit ad tempus talis lex rei-
 pub. infrugifera, nūcne sit, an se-
 cus, ipsi viderint. Quocircà sine ami-
 corū respectu, antiquarumq; legum
 contumaci obseruatione, è multis,
 quos vnica ditio nutrit, est quis ad
 prælectionem deligendus. Neque ab-
 surdū fuerit, alienigenas magno pro-
 uocare præmio, stipendioque publi-
 co, si propria tellus idoneorum repe-
 riatur sterilis. Tanta est auctorita-
 tis reipub. utilitas. Operæpretium ita-
 que videtur, vt sint ditissimi lin-
 guæ:

Alienige-
 næ etiam
 præmio
 alliciēdi.

Lingua
 rū cogni-

tio medi-
cis utilis.

Græci
sunt me-
dicinæ
fontes
præcipui.

guarum plurimarū, non quidem ad
superbiam, magnitudinemque animi
inanē, verūm vt viam, qua ars accu-
muletur, consequantur ampliorem.

Ars enim primos præcipuosque font-
tes habet græcos. Horum sermo et si
in latinum idioma satis quidem la-
tinè à multis hodie translatus sit, ta-
men ipsos græcos latentes energias
vsurpare inter se intelligo, quarum
interpretes in transpositione variāt,
semperque discordes existunt: magis
id quidē quod ipsorū in dicēdo obser-
uata, & quædā peculiaris pprietas,
quæ interpretū obstinatus animus, syn-
ceritatem remoretur. Adhæc si græ-
corū monumēta imitatione digna re-
putemus, digni sanè existimādi sūt,
vt à græcis vicissim græcè prælegan-
tur. Prætereà nō mediocriter graui-
tatē varietas linguarū excitat, facit
que

que adolescentiã in magnis expetens
 dis rebus, multò nō solū audentiorē,
 sed etiam avidiorē. Gallia nobis exē
 plo esse potest, in qua florida est do-
 ctorum virorum congregatio, qualis
 nūquā cuiq̄ visa est Athenis. Græco
 rū sermo cuiq̄ in ore est, ad eò ut se-
 ptēnes pueri ipsum & legant et intel-
 ligant. Medicina verò est græca pro-
 fessio, quod tātoperè auditorum ani-
 mos inflamat, ut pauci ad scholas
 adeant, qui græcis non sunt comitati
 auctoribus. Cōsultò insuper fecerūt,
 qui græco sermoni Arabū linguam
 adiungūt, quorum puræ trāslationis
 hæctenus extitit inopia. Scribuntur
 ab illis multa, nec omnia peregrina,
 quāquam nemo sit, qui doctorū iudi-
 cio, præter limitationē sit legēdus. In-
 tellexi ex Arabibus, nōnullos super
 esse illos quidē manuscriptos, hæctes

In Gallia
 magna
 doctorū
 virorum
 copia.

Græcæ lin-
 guæ etiā
 Arabica
 adiungen-
 da.

nus calatos, qui de victoria valde cum Auicenna certant. Ex his nihil ipsorum linguæ imperitis iuuamenti prouenit. Cæterùm cùm diuitiæ plurimorum, qui huius artis sunt competitors, tam grauibus sumtibus sæpe non respondeant, essent quidem illi subueniendi ære publico, mittendique peregrè, vt quicquid apud alios mellitum sit, id apicularum more in vsum reipub. colligant. Quim autem ad erudiendum paratus est, ingenia auditorum perdiscat. Nam quemadmodum non perinde est, quod sementis genus cuius agro committatur, sed pro fertilitate & alimento ipsum variant agricolæ: ita prorsus cum ingenijs hominum agendum est. Quorsum enim docentis discipulorumque studia aliò spectant, quam vt disciplina reipub. perutilis, ingenijs

Auditorum ingenia professori cognoscenda

nijs auditorum perpetuò imprimatur. Atqui hoc, nisi rebus ingenio assecutis, commodè fieri nequit. Quùm intellectus veluti sigillum sit, imagines rerum memoriae imprimens. At verò cuiusque intellectus capacitas, etque ingeniorum indagatio, propter multitudinem fuerit odiosa. Idcirco ipsi se adolescentes aperiant.

Non desunt, qui ut voluptatibus animi, famæque nobilitati inseruiant, relictis spretisque adolescentium petitionibus, nunc in his, nunc versantur in illis, instar Euripi fluctuantes, quos satius esset recoqui recudique quam ipsi alios obtundant. Neque his in delectu vetus illa lex & favor obfuit, duo reipublicæ nocumēta execranda. Verùm quòd ad auditores sibi accommodos libellos eligendi sit transferenda potestas, hoc solùm sat

e ve:

Profes
sor in
quaivisre
enuclea
da egue
fit para
tus.

Adoles
centiū
in diffi
cultati
bus refu
giū pro
fessor.

vehemens argumentum est, nihil pos
se in re medica existere, in quo non
sit versatissimus professor: ne quid
his illi obtruserint, cuius enucleato
res esse nequeant. Hoc in casu quid
illis futurum existimas, qui in ijs,
ad quæ ipsi sibi extitere duces egrè
potiuntur victoria? Attamen tales
hodie non desinunt in summo & loco
& honore haberi. Si vlla auditori
bus in medicina difficultas occurreret,
ad suos prælectores tanquam ad asy
lum refugium parent, quum his ne
mo illis esse potest paratior. At ipsis
interdum prælectoribus contingit,
quòd rem non assequantur ingenio:
his optimum sit consilium, omni
animi deposita verecundia, pau
periem illis significare, à quibus se
posse adiutari confidant. Id quòd
à nonnullis factum cognosco, quos
rum

rum in inquirendis rebus obscuris, non exiguam laudem est diligentia merita. Omne tempus, quod æquum est & iustum, auditoribus applicetur. Estque in scholis quoquomodo auditoribus nauanda opera, vt lucrum eruditioni aggerant. Oratoria luxuries in exponendis medicina auctoribus exulare debet, vt quæ & bonam temporis furetur partem, & vocibus auditores quàm rebus ipsis reddat attentiores. Simplicitas sit, citra tamen verborum barbariem, vt sit quotidiano colloquio persamiliaris, quæ interpretationibus commodissima est. Ex antiquis autem medicina scriptoribus admitenda est optio, quorum recentiores interpretes existunt. Hippocrate verò in medica disciplina non

Omne tempus auditorum vtilitati impertiri professor debet.

Lege Pauli Aeginete

in suos li
bros pre
fatione.

extant vetustiores, quorū opera aut
certior facta est aut lucidior medici
na. Suabuius præ cæteris interpreta
tio est Galeno palmaria. Præter hos
vtrūm alius quisspiā vtilius in mani
bus versari possit dubito, quū ni
hil postea scriptum sit, quod non ab
his scriptum extiterit prius, nisi for
tè quis eos in ordinem redigerit ca
stigatorem: quū nonnulla citra di
alectices præcepta veteres tradidisse
haud obscurum sit. Quare improvi
dentiam stupiditatemque quorundā
satis mirari nequeo, quorum cultus
neotericorum est, quàm Hippocra
tis aut Galeni lōgè officiosior. A qui
bus non abest ignorantia suspicio.
Nam quibus Hippocratis mens con
ciliata est, reliquorū traditiones tā
tum abest vt sequantur, vt ne semel
quidem aspicere dignentur: tanta est
nobis

nobis ab Hippocrate relicta per se
 etio. Sed quia plerâque aphoristicôs
 ab illo pronunciata sunt, non cuius
 contingit adire Corinthû. Hinc plu
 res ipsum cum blattis & tineis rixa:
 ri sinunt: seque ad ipsos tra lucunt,
 qui vltro rem eloquuntur scilicet, &
 magnis cumulis signa causasque cõ
 gerunt. Quasi numero comprehensis
 notis morborum designetur essentia.

Ab quâto satius esset omnium signo:
 rum explicare originem & ratione
 potiùs, quàm ad vnguem illorû, vt a
 nonnullis factû est, agere cõputum.

Quòd singulorum affectuum signa in
 alijs atq; alijs nũc grauiora, nunc mi
 tiora, nunc sola, nunc alijs concomi:
 tata apparent, atque hæc ipsa conco:
 mitantia sepe tum superueniētia &
 plura, & horribiliora ipsis essentia:
 libus prodeunt. Fit etiam vt corpus

Cur vul
 gus me
 dicorû
 Hippo
 cratem
 non le
 gat.

70 PET. MEM. HEREND.
pluribus affectionibus vexetur, ibi
spectator medicus notarum compu-
tator animo pendet, quod numerus
inequalis sit notarum, quem prius
animo aequalem comprehenderat.
Hinc coactus aliud venatur signorum
principium, atq; haud pauciores su-
spicatur in corpore versari morbos,
quam signa in ipso conspiciantur.
Quod etsi praerogantia non coe-
ferit, ipsa tamen inordinata tumul-
tuariaque medicamentorum index
est compositio, in qua quibuslibet si-
gnis & corporis partibus simplicia
conuassantur, cum copia & turbulen-
tia Sed ab his ad Hippocratē & Ga-
lenum recedamus, quorum lectio, ut
frugifera, ita omnibus praeponenda.

Corpo-
rū mor-
tuorum
sectio
multis

At cum corporū mortuorum sectio,
sepe multis lectionibus praepolleat,
frequens eius usus in scholis erit con-
du-

ducibilis. Quia singularum corporis
 partium, quæ videlicet earum ratio-
 ne in ægris corporibus oriuntur, si-
 gnorū rationē asequimur: quū ipsa
 naturā partis oculis obijcit. Præter-
 eā quæ partium vicinitate signa ex-
 citantur, sectione omnis detegi-
 tur obscuritas. Ceterū singulas
 sectionis utilitates, non est hic lo-
 cus obiter perstringendi, quū vs-
 sum medicinæ legitimum prosequa-
 mur. Nunquam igitur sectio è ma-
 nibus deponenda. Sed secandi finis is
 erit statuendus, donec ab ipsis specta-
 toribus Anatomia ritè celebrari que-
 at. Quod nisi obseruetur, reitera-
 turque crebrius, parū secantium
 auxilio profecerint. Non videtur
 vetus Academiarum consuetudora-
 tioni consentanea, quæ binis aut
 trinis disputationibus transactis

lectionū
 bus præ-
 pollet.

Secandi
 finis
 quando
 statuen-
 dus.

Defensio
vnius
& al
terius
quaestiu
culæ nõ
merc
tur licẽ
tiaz ho
norem.

72. PET. MEM. HEREND.

medicinæ exercitationis licentiam
concedit. Nam quid facilius, quàm
quaestiuiculã longis lectionibus pro
pè tritam, diuque præmeditatam in
scholis publicè tueri, quum ad hanc
bonus interpres pretio sepe condu-
ctus, magnus patronus fuerit? Anne
idem parum latinus parumque in re
medicæ exercitatus præstiterit? certe
quidẽ. Quid igitur? Ergone bonis le-
gibus contradico? minimè, vt qui pro
bonis digladior & abstrusas negle-
ctasq; innouare contendo. Erunt sepe
numerò per me adolescentes in pala-
stram producendi, sed ex improviso
de quo quisque audire postulauerit,
erit veterum more differendum. Ita
futurum est, vt non vni dütaxat ar-
gumẽto insudẽt, sed vniuersã medici-
nã pari modo amplexẽtur. Nõ enim
ex parte, sed ex integro medicina
est ge-

est gestandus titulus. Sed nec ex disputationibus medicinã exercitandi veniã consentiri oportet: propterea quòd inter curandum & disceptandum permulta intersunt. Sæpe enim fieri videmus, constantissimos in disserendo viros, in morbis coram discernendis omnium esse infortunatissimos. Hac de causa, quæ perfectioni cõsummationique adhuc deesse videtur, omnibus modis sunt implenda. Atque is extremus est erigendus scopus, quem qui attigerit, omnia sit cõsecutus, quæ recta perfecta que ratio desiderat medendi. Qui non solum in speculatione artis, sed in præsentium potissimum morborum iudicio, ac temporanea remediorum salubrium inventionem consistit. Ita ubi quis non vnum duntaxat affectum, sed varios, non solum iudicavit, verumetiam

pres

Longè
aliud est
bonus
curator
aliud dis
cepta
tor.

presentibus remedijs, profligauerit,
 medicinae tandem exercitationis consensum vnanimem impetrare decet.

Electio
 nibus in
 terdum
 ad egro
 tos ad
 ducendi
 medici
 nae stu
 diofi.

Proinde ex lectorum munere erunt à lectione, aut alioquin ubi opportunum fuerit, ad egros auditores deducendū: ubique cum illis ineunda ratio, quo pacto ex presenti morborum statu, elicienda sit medendi regula. His rerum coindicantium, temperatura scilicet partis, & totius aetatis, sexus, anni, temporum, loci, caeli status, consuetudinisque adiungenda est consideratio. Tum denique ex indicationum elogio, probabilis appositaeque est sarcienda techmar sis, id est, cuiusque agrotantium propria medendi methodus. Ita manu quasi ad exercitationem sunt ducendi, alioquin huc nunquam, citra graue reipublicae damnum peruenturi. Solent

autem quibusdam appellata secreta
 tanquam in carceribus extra audi-
 torum conspectum secludi, ne ipsis
 vlllo communicentur modo, idque
 non vel post excessum ex hac vita.
 Id quod est euitandum ijs, quibus placet,
 cum libertate conscientie suam
 administrare officium. Siquidem qui
 in Academijs ipsis docendi, ac profi-
 tendi munus suscipiunt, sui iuris am-
 plius non sunt, neque in hoc quo prae-
 esse auditoribus tenentur, sibi deinceps
 neque serendum neque meten-
 dum patent, non magis quam iuris-
 consultorum cautionibus sibi seruus
 colligit. Auditoribus itaque qui consen-
 su impetrato, reip. quicquid à vobis ac-
 ceperint, remetiètur, nihil non comu-
 nicandum est imò noctes diesque omnis
 mouendus lapis, vt & vberrimam ma-
 ximeque succedat & claram auditoribus

Audito-
 ribus ni-
 hil cœlā
 dum.

76 PET. MEM. HEREND.
carādi methodum præmiādant & in
gerant. Sed tempus nos ad disputatio
nem de vrinæ inspectionibus vocat.

An Vrinæ inspectio sit
admittēda, quæ hodie me
dicis familiaris est.

NE me quis prima fronte teme
ritatis criminetur, quodd rem
multis annis, ac tenacibus vnguibus
vsurpatam, in aliam à vulgari vsu
cōsuetudinem coner trāsserre, prius
de me iudicium facio, sua vrinā meis
disputationibus dignitate nequaquā
priuari. Verūm huc animus spectat,
ut & vrinæ, & vniuersæ medicina
cultus ad rectam redeat viā, à qua sa
tis iam, satis grauitè aberrauit. Ad
quos labores nulla re magis, quā
reipub. prosperitatis desiderio insti
gor: tum etiam ne iusiurādum, quod
deo

Protesta
tio au
toris.

DE REC. MED VSV LIB. 77
deo præstiti, & omnibus Musis, in
publicis peccatis violetur conuiuen-
dis. Nam qui noxios reipub. errores
prætereunt silentio, ad illorum res
prehensionem iure coacti, bis peccāt.
Siquidem præterquam quòd fidē me-
dicinæ datam soluant, iisdem ipsis
videntur consentire erroribus, & ad
perniciem calcaria adycere concu-
rentibus: vt omittam eos, qui præter
fas non solum non reprehendunt, sed
ad reipub. corruptelam propè duces
existunt. Sed vt temerarij nomen e-
uadam, Vrinæ inspectio scopus hisce
temporibus de morbis iudicantium,
falsa mihi vitiosaque probāda relin-
quitur. Quod quo pacto sit efficien-
dum, longa præmeditatione haudo-
pus est. Si enim ars medica certis tra-
ditionibus queat stabiliri, eius tra-
ditionibus præditorum, semper de ea
dem

Qui ad
errores
inuete-
ratos
conni-
uēt, quā-
tum pec-
cent.

Medici
na in du
bus limi
tibus cō
tinetur.

dem re vnum idemque & constans
erit iudicium. At qui medicina quod
diffinitiva doctrina sit, scientia scilicet,
salubriū, insalubrium, & neu-
trorum, certò constat, in dubijs me-
dicinam limitibus cōtineri. Siquidē
quæ corporis valetudo, ob quam cœ-
litus medicinam accepimus, vt diu-
no auxilio adiuti, ipsius misericor-
diam agnoscamus, quæ inquam cor-
poris valetudo postulauerit admitti-
cula, vt vel in suo statu consistat,
vel ab ipso euidenter declinata res-
tauretur, vel quæ neutra dicitur,
vindicari possit, sat copiosè medici-
na suggerit. Nam omnium corpo-
rum, affectuum, causarum, signorū,
remediorumque ineffabilium, qui-
bus hominibus (vt paucis multa com-
plectar) valetudinem sustinemus at-
que acquirimus, notitiam adfert.

Conz

Concludimus igitur vna omnes medicinae a seclis, de rebus iisdem iudicio sibi pares esse oportere & consentaneos. Quod cum secus fieri videmus, cum alias, tum in vrinae iudicijs maximè, aut ipsi arti, aut ipsis artis cultoribus est error impingendus. Verùm etsi compendiosè id quidè, ars tamè nostris demonstrationibus ab omni vitio impura iudicanda est. Quas demonstrationes si quis longius productas velit, vniuersam artis traditionem retexendam arbitror, id quod huius non est instituti. Igitur qui hanc colunt artem in vitio sunt. Ceterùm quod in vrinarum iudicijs omnes ab altero discrepent, nunc tandem incipit vulgus persentiscere, quosque olim magnis honoribus erat onerare solitus, haud longè abest, quin

Vrinae
inspectio
rum di
uersa iudicia.

deina

Rifu di
gna res.

80 PET. MEM. HEREND.
deinceps excipiat risu. Nam quorun-
dam instinctu emissa vetula, ad om-
nes ferè (non dico vbinam id factū
sit) vnius loci medicos, idem defere-
bat lotium: Deus bone quot, quāque
ridiculas variasque sententias retu-
lit, quas illi tragico philosophico-
que vultu, veluti sacerdos ille è tri-
pode, pronunciarūt. Nec deerāt qui
aureos annulos digitis versātes, plus
quam Apollinem sese iactitabant. In-
ter ceteros vnus excellebat augur
rio, qui intrepidè vix lotio inspecto,
vt tanto habeatur mōstrosior, agros
tantem fæminam conijciebat, quod
verbū expiscatus erat, mulierem fæ-
mineumque sexum insinuans, scili-
cet ipsa, nostro idiomate, sij: dolū mu-
liercule non olfaciens, pari gravitas
te addebat, morbum fuisse lētum, &
duodecim annis protractum ortum:
que

que à medicamine sumto, ab imperi-
to Medico exhibito, lethaleque ma-
lum esse, nisi tractetur prudentius.

Quasi ipse omnium impostorum pers-
uersissimus, ex solo lotio, conscriben-
dis remedijs opportunis, ipsum quem
dicebat, alterum, superasset pruden-
tia, qui in eodem erat stultorū, & cō-
filio & loco, nihil ad curationē quā-
putidum lotium adhibens. Mulierē

iudicat, puer erat: dies paucos mul-
tos extendit in annos: medicamen-
sumtum accusat, in quo nulla culpa
exitit. O hominum ineptias. O indu-

striam Hippocraticam. Prætereā re-
pereris, qui vrinae loco, mortem ex a-
ceto prædixere. Alij tum frigidam,
tum ptisanam pro lotio iudicāt. An-

ne satis vehemēs hæc causa est ad ob-
iurgandum Pamphilum? Atqui hæc
inter ipsos, qui bullatis chirographis

f egres

Prædictio
mortis
ex aceto
lotij loco
obtruso.

egregiè in republica triumphant.

Quid pannosa muliercula, in prostibulo edocta ut scabiem illã Neapolitanam foueant, quas non pudet diuino muneri sordidas adiungere manus? quid denique ganeones? quid fures? quid aleatores bonis omnibus

Perditis
simorũ
hominũ
refugiũ
medici
na.

crapula aleisque emuncti? Anne horum omnium tandem tutissimus medicina portus est? Miror me hercule miror, tam desos errores à magistratu non percipi, quos leuissimo tactu licet cuique assequi. Sed ad se nihil putat attinere negotium, quòd qui eius propugnatores publicè habiti sunt, non solùm non accusant, sed ipsis erroribus pariter applaudunt.

Vnde error natus

Quid plura? His ex rebus vrinae inspectio apparet erronea, nec in arte, sed eius cultoribus error inest. Qui quo pacto in rempublicam ir-

ret

repsit, non videtur silendum. *Vul-*
gus semper principum in republica
veluti simia, veterum laudabilem
vrinae intuitum considerans, qui
prospero fiebat successu, quod co-
ram examinatis aegris, essentiam
morbi, ex ijs quae apparebant, &
ratione infecuti collegerint, vna
de veluti vltronea prouenit cura-
tio, credidit ilico talem curationis
euentum, vrinis esse adscribens
dum. Nam rationis expertus, cui
ius virtute veteres omnesque do-
gmatici medicinam peragunt, quae
oculus cernit, solum iudicat, ni-
hil ratione adiutus. Qua de cau-
*sa veteres in rebus euidenti-
 bus emulatus, vrinas inscrutari coepit.*
Ad quod accessit de vrinis, re-
medysque pariter in lingua ver-
nacula conscriptio. Hinc pau-

lit, de vii
 nae inspe
 ctione.

Terent.
Heautō
tim.

Medici
na & Phi
losofia
natra
lis foro
res.

latim accreuit audacia, quòd qua tē
tarunt, fecēre impunè. Nam omnes
licentia (vt inquit ille) deteriores
simus. Vnde tandem vsque adeò ho-
minum ingenijs imbuta est haresis,
vt agrè extirpari queat. Quare nes-
scio, quàm frugi sint scriptores, qui
medicinam in talem vultum mutare
gestiūt, quo quisque vt quadā Thai-
de, citra vllum discrimen abutatur.
Quum tamen aequè omnibus in cons-
fesso sit, Medicinam Philosophiamque
naturalem magna necessitudine
sorores esse arctissimè coniūctas. At
temulenta obstetrix, aut impurus
ganeo, qua parte aut Medicina aut
Philosophia ornati sunt? Quibus ra-
tionibus in discernendis affectibus
medicamentis que parandis obuersa-
ri dixeris? Atqui his via sunt & oc-
casio, qui germanis calamis arcana
me:

DE REC. MED. VSV LIB.

medicina detegunt. Verum venia da
 da esset errantibus, nisi pro eorum in
 sapientia liceret respublica, quae bona
 fide nihil non admittit. Nam ut er-
 rores breuiter perstringam, quos im-
 pudens euomit in rempublicam vrin-
 na inspectio, necem saepe pro salute
 propinat. Nam qui aliter fieri possit,
 quam ipsa medendi ratio semper ve-
 luti in scopum, in morbi intendit cau-
 sas, differentias, ac id genus alia, quae
 ex morbi dispositione, & loci affe-
 ctu in natura semper conflare debet. Ex
 quorum cognitione princeps oritur
 medendi indicatio. Sed huic soli in-
 dicationi non obtemperant medici,
 quod rerum gerendarum aduersus
 morborum malitiam, consensus qui-
 dam ab eo implorandus est, cuius me-
 dicus minister dicitur. Huius rei
 exempla in rebus exterioribus mul-
 ta sunt.

Vrinae in
 spectio se-
 pe mortem
 pro salute
 propinat.

Regis
pruden
tis exem
plum.

ta sunt. Etenim rex tametsi hostium
iniuriam ferro belloque vindican-
dam non ignorat, prius tamen,
quam ad arma confugit, suam po-
testatem præmeditatur, recenset-
que exercitus, ut quantum agere
per illa liceat, non ignoret, ne ex im-
prouiso conflictu, vulnus accipiat
lethalius. Ita prorsus in medi-
cina facere conuenit. Indicatur e-
nim à morbis ipsis, quid & quo
pacto sanitatem ad suos limites re-
ducat, sed quia cum hoste sat fe-
roci negocium est, ipsa medicorum
hera assentiri debet, suasque vires
vicissim eloqui, si fieri possit. At
hera medicorum vires sunt egros-
santium, quæ à morbis indica-
tiones remediorum moderantur.

Vires e
grotanti
um hera
est medi-
corum.

His adduntur ætas, locus in quo
decumbit æger, temperamentum,
con:

consuetudo, & id genus alia: quorum omnium gratia coguntur medici, ijs addere aut abstrahere, quæ in morbum agenda animo conceperant. Quod quum ita se habet, manifesti errores urine inspectionis existunt: quæ ut morbi diuinare essentiam non potest, ita vires, cæteraque coindicantia ægerrimè aurgurio asequitur: quorum omnium maxima habenda est ratio, si ægris rectè consulendum putauimus. Sed dixerit fortè aliquis, non omnes ex vita demigrare, quibus ex urine inspectione medicamina conglutinata sunt, ea de causa mitius esse ferendum. Nec mirum sanè, quòd medicorum non parua est hoc in negotio astutia & cautio, qui cum nocumentum timent, id præscribunt, quod si non

Astutia
medicorū
in præscri

bendis
medica
mentis.

Medico
rum ad
errores
conniue
rium ne
gligētia
inexcusa
bilis.

profit, nō noceat tamē. Atqui quūm
quod saepenumero fit, fortunæ salus
tem committunt, addunt verbum
si, quo tandem malam suspicionem
declinent. Qua ex re perspicuum fit,
quod plures ex morbis sua natura,
quā opera medicorū ad bonam va-
letudinem repetunt, id quod fortui-
tō curari dicitur. Hinc est quod pe-
riculo nō vacare dixerim, quicquid
præter virium nutum in medicina
tentatur. Idcirco medicorum negligē-
tia inexcusabilis est, qui non solum
nictantibus oculis errores per-
transeunt, verū etiam errabundæ
multitudini acquiescunt. Verum id
est, in suo cœtu satis debacchātur in
Empiricos, sed semper intra parietes,
ne foras erumpat sermo. Interea
sese non respiciūt qui magis in noxa
sunt, quā Empiricorum vllus. Ete-
nim

nim omnis durat ad vltionem ani-
 maduersionemque malignitas. At
 qui nostrum est, etsi non animadu-
 tere in malos, patefacere tamen pec-
 cata magistratui, de qua re postea.
 His itaque perspectis, quod scilicet
 hæc vrinæ inspectio ex medicina
 fundamentum non sortitur, & qui
 hanc sequuntur errores, mirum in
 modum aggrauant rempublicam, o-
 mnino videtur in republica ne no-
 minanda quidem esse, tantum abest
 vt diutius vsurpetur. Quod prope
 diem fore confido, propterea quod
 maior nunc sit proborum medicorū
 concordia, quam ante annos multos,
 in qua omnes dirimendi errores po-
 testas inest incredibilis.

Vrinæ in
 spectio
 prorsus
 abrogan-
 da.

Recta medēdi ratio ægri
 præsentiam desiderat.

f s Nihil

Lege
Cor. Cel
sum lib.
tertio, ca
pite 4.
Vers. Ex
his autē
intelligi
potest.

Nihil quicquam in agris quens
quam tentaturum arbitror,
nisi id constet, gratia cuius agat, id
quod agit, quum omnis actio ratio-
ne non stipata, temeraria sit & fru-
stranea existimanda. Porrò id quod
in medendo tanquam scopum quæri-
mus, est proxima constitutionum læ-
sarum causa, quo accedit morbi es-
sentia. Hæc inquam medendi metho-
dus utrinque comparatur, tum ex
locis affectis, tū ex ipsa morborū na-
tura. His causa, quæ proximā lædē-
tem causam intulit, iungēda est. Nā
hanc nisi exemeris, aduersus mor-
bum ne hilum quidem profeceris.
In horum contemplationem venire
is debet, cui sua curatio honorifica
futura est. Atqui fortasse morbos
diuinare ex lotio arduum non fue-
rit, in quo tamen multi laborant,
ne

ne dicam omnes. Sed an locorum
 affectionum coniectura sit absenti
 facilis, quærendum est. Quòd au-
 tem nulla sit corporis particula,
 quin à natura actioni vel per se
 præsit, vel cum alijs pariter in-
 seruiat, fit vt actionis læsio lo-
 cum denotet dolentem. Actio-
 num enim læsarum obiectionum or-
 culis cuique communis est compre-
 hensio. Quare à lotij portatrici-
 bus earundem significatio medicis fieri
 potest. Sed actiones intus læ-
 tentes tametsi fortasse lotium læsas
 esse reuelarit, aut significauerint
 nuncij nihil appeti, nihil intus
 retineri, nihilue excerni, læsarum
 actionum certa indicia, ip-
 sos tamen primariè affectos locos
 certò non describunt. Propterea
 quod vitium destructi appetitus,
 non

Actio-
 nis
 læsione
 locus do-
 lens de-
 notatur.

non à sola parte quæ ipsum sustinet,
sed ab alijs non paucis, inuehatur.

Quid si in dolore fuerint partes se-
pto transuerso superiores, quarum
affectuum sputo crebrius quàm vris
nis purgationes fiunt? Cuiusmodi sūt
pleuritis, peripneumonia, empye-
ma, asthma, angina, in quibus nihil
æquè animaduersione dignum est, at
que ipsum sputum, à quo in ipsis
morbis admoniti, remedia præsen-
tia, aut eadem retinemus, aut ad alia
accurrimus, vt nobis medicorum fa-
cile princeps Hippocrates auctor est.
Inquit enim, dum morbus siccus est,
morbo potius, quàm naturæ incum-
bendum: contra, humidior existen-
te morbo, ab ipso ad vires transgre-
dimur. Quod in hunc modum acci-
pio. Siccum morbum appellat, in quo
nihil expectoratur sputurque, vni-
de

de quis humidus sit, facile colligi potest. Est itaque sicco morbo tantisper inuigilandum, donec materia expectorationi sit accommodata, deinde æquabili alimenti mensura viribus feremus auxilium, ut materiam effectam fluidam robore excludere possint, ad quod opus ante coctionem materiae, illis adeò non egebatur.

Hinc quòd grauior perniciosiorque à morbo quàm viribus imminebat noxa, maior erat cura habenda morbi, quàm virium. Quemadmodum præparata ad expectorandum materia, viribus plus auxiliij debetur, quàm morbo, quòd earum imbecillitas ad eijciendum sputum inepta suffocationis anxietatem ilicò attulerit. Quo pacto in anxijs his rebus absens medicus sese geret? Quis prætereà illi delineabit temperaturam
 egra

94 PET. MEM. HEREND.
agrotantium? Quis vires totius fami-
liae heram, ad assem ponderauerit,
à qua ne latum culmum defle-
tere fas est? Profectò hinc esse non
dubito, quin tumultuariae medica-
minum conglomerationes originem
traxerint. In qua qui copiosissi-
mus existit, præ cæteris florere cre-
ditur. Quid de his aliud existi-
mes, quàm quòd sibi liberi sint,
non naturæ serui? Hi sunt Hip-
pocratis principis medicorum im-
memores, occasionem præcipitem,
experientiam periculosam, difficilem
que iudicium appellantis. Et me-
ritò quidem. Nam iudicium medi-
corum ad morborum essentia, cau-
saram, differentiarum, locorum affe-
ctorum, virium agrotantium, æta-
tum, temperaturarum, remediorum
que, denique omnium cognitionem
pro-

In Apho-
rif. sectio.
prima.

protrahitur. Ex quibus omnibus ipsa
 oritur medendi Methodus. Atque si ve
 teribus, de ijs quæ in conspectu erant,
 iudicium visum est difficile, an rectè
 quis absens de absentibus facile illud
 arbitrabitur? At dixerit quis, humo
 rum redūdantiū notā, veteribus Eu
 phoriam vacuatorū extitisse, colorē,
 & nonnullis gustū. idque Hippocrate
 teste. In turbationibus, inquit, alui,
 & vomitionibus quæ sponte naturæ fi
 unt, si qualia oportet purgētur, con
 fert & facile ferunt, sin minus, con
 trā accidit. Atque hæc nota ab astanti
 bus obseruata, medico absenti enarra
 ri potest. Atqui his ego experiētiam pe
 riculosā obycio, etiā in rebus sat eui
 detibus. Quare ne nos, quæadmodum
 Phryges, sapiamus serò, tota metho
 dus aīo præmeditanda est, donec id,
 quod quasi digito curationē mōstret,
 cere

96 PET. MEM. HEREND.
certissimè simus consecuti. Proinde
inquit, & regionis, & temporis, & aeta-
tis & morborum habenda est ratio,
pro quibus talia vacuari conueniat,
nec ne. Morborum conditio in disse-
rētiam, essentiam, proprietates, pro-
pria accidentia, & quatuor tempo-
ra, principiū, incrementum, statum,
& declinationem distinguitur. Ho-
rum omnium habenda est ratio, pro
quibus talia vacuari conueniat, nec
ne. Hinc sudores Hippocrati in ma-
lignitatis suspicionem cadunt, qui
quibusuis morborum temporibus si-
ue calidi siue frigidi fluunt, quam-
uis frigidi deteriores calidis. Mor-
borum prætereà differentiarum ve-
tilis est notitia, quæ medicum eorū,
quæ circa ægros fieri expedit, red-
dit certiolem. Huius rei vicissim
testis est Hippocrates. Victus tenuis
&

Hippoc.
Aphorif.
secciónē
4. & lib.
Prenotio
num.

& exquisitus, inquit, in morbis qui
 dem longis semper, in acutis verò ubi
 non conuenit parùm tutus. Quo loco
 iudicium ratione differentiarum ob
 seruandum in diæta comprobatur. Nã
 in longis morbis, inter principium,
 & vigorem, longum temporis inter
 uallum interest: quare ne ægri inter
 vias inediã emaciati priùs, quàm vi
 gor appropinquet, deficient, ait vi
 ctum tenuem & exquisitum parùm
 tutum esse. Idem obseruari iubet in
 acutis, ubi non conuenit: rursus quã
 dam morborum partitionem faciens.
 Nam prior erat morborum in lon
 gos & acutos distributio, vtrique
 debitam victus rationem attribuēs.
 Posterius verò acutorum inter se fit
 diuisio, quæ nonnullorum acutorum
 cum morbis longis affinitatem de
 monstrat. His laborantibus victu

prospiciendum pleniori, quam ijs,
 quorum statim a principio, vel ad
 mortem, vel salutem, in propinquovi
 gor est, quorum natura longè à longo
 rum morborum conditionibus di
 stat, lēto gradu ad vigorem inceden
 tium. Ex acutis rursus sunt, qui me
 dium extremorum occupant, alij v:
 trisque extremorum vicini. Horum
 enim vigor in probata victus ratio
 ne, administratione que remediorū,
 haud segniter notandus, constans
 rerum gerendarum commoderator.
 Qui quibus modis impetretur, nequa
 quā suis Hippocrates traditionibus
 obliuiscitur, iudicium medicorū per
 se difficile, supra modū illustrans.
 Morbi ipsi, inquit, & anni tempora,
 & periodorum inter se proportionis
 obseruatio, siue eæ quotidie, siue al
 ternis diebus, siue maiore interual
 lo

lo fiant, paroxysmos & statum morborum indicabūt. His annectit, quæ postea apparent, vt sputum in pleuritide. A morbis quidē ad vigoris prænotitiam iuuaberis, ipsorum differentiam consequutus. Diuturnorū enim ad vigorem progressus fit pedetentim. Cuiusmodi sunt tabes, hydrops, melācholia, et cæteræ affectiōnes diuturnæ. Atqui vt rectē morborum diuturnorum naturam comparemus, videntur memoria tenendæ causæ, ob quas morbus euadit prolixior. Est autem morborum diuturnitatis causa non vniusmodi, sed multifaria. Nam alius longus efficitur ratione materiæ proximè affectum continentis, quia lenta est, crassa & viscida: cuiusmodi puita est, & succus melancholicus, quorum morbi eò diuturniores

Causæ
morbo
rum diu
turnita
tis mul
tifariæ.

existunt, quod succi difficiliore tar-
 dioreque motu sint: Habet etiam
 vim in his aliquam causa veteris
 bus coadiutrix appellata, qualis est
 cutis meatuum obstructio. Nec in hor-
 rum generatione otiosa est causa ef-
 ficiens. ut aer frigidus, etas, aeris
 constitutio. Valet praeterea situs
 partis alicuius, ad longos morbos pro-
 creandos, ut lienis positus, ob lon-
 ginitatem ad recipienda remedia
 incommodus. Est insuper locus ma-
 teriam continens subinde in causa,
 ut si strictior arctiorque existat, quam
 materiae contentae conuenit, ut in hy-
 drope materia per se satis ad fluxum
 apta, loci angustia detinetur. Ad-
 haec naturalis facultas quando ma-
 teriam nec alterare, nec coquere, nec
 expellere praeter imbecillitate potest,
 sed potius auget, ut in senio confe-
 rit

Etis, longoque morbo debilitatis.

Denique propter partem ipsam in qua delitescit morbus: ut sunt partes solidæ, quæ mordicus effectum tenent: quo nomine heclica febris longa redditur, quæ sola alteratione curari debet. Quia ubi nulla superest materia, non valet purgatione auxilium. Has inquam si absens causas & dictam morborum differentiam, aut ex putido lotio, aut ex verbis narrantium collegerit, liberum profectò in morborum principijs, nutriendi spacium cognoscet. Sed tempus vigoris morborum, non ex differentijs omnino, causisque morborum, sed ex accessionibus & periodorum proportionis inter se obseruationibus perdiscimus. Nam ut dierum in continuis, sic in intermittentibus, interpola-

tisque periodorum numerus confert.
 Siquidem in genere acutorum, natura
 & cōditio, ad summum tribus se-
 ptenarijs remittitur. Quemadmodū
 ex interpolatis quidā tot periodis.
 Ex quibus omnibus in vniuersum
 morborum acutorū terminos cerni-
 mus, ne temporis ignari, quo morbus
 finiri natura debet, vlteriū expecta-
 tionē vigoris differamus, quā ipse
 sese morbus extēsurus est. Quare po-
 sitis certis terminis, intra quos mor-
 bus ad finem properat, in his medi-
 cus, tāquam in palaestra, se totum de-
 dere debet inueniēdis illis notis, qui-
 bus certò statum morbi futurū sciat.
 Est autem præcipua nota, quæ natu-
 ræ in morbum victoriam nunciat, i-
 ipsa concoctio: veluti morbū victorem
 declarat, prostratis viribus summa
 cruditas. Hæc verò signa suos vicis-
 sim

sim dies sortita sunt, quibus vel ad mortem, vel ad salutem sunt appare-
re solita. Id quod Hippocrat. aphori-
sticos posteritati reliquit. Index, in-
quit, septimi quartus: sequentis septi-
manæ octauus initium. Spectandus
quoque est vndecimus. & cæt. Certè
dū hæc in mentē veniunt, vix dicam,
quantū mihi animus conciderit, nec
iniuria. Nā huius tēpe statis multo-
rū medicorū abusus artis asperos cō-
siderās, nihil aut parū admodū quod
cū vera medicina ritè comparari pos-
sit, reperio. Qui neq; morborū diffe-
rētias, neq; tēpora vlla, neq; egrotāti-
um vires, tēperaturāue, neq; an in so-
lidis partibus, an in humoribus ma-
lū sit respiciētes, ex fætido mutōq; lo-
tio, vnica purgatiōe, aut tabellato (si-
dijs placet) totā horæ vnus spatio
pyramidē absoluūt. Quid dicā āplius

Section.
2. Apho.
24.

Contra
hos lege
Corne-
lij Celsi
lib. 3. ca.
4. versu
Ego au-
tem me-
dicamen-
tor. & c.
Et, Opti-
mū me-
dicamē-
tū. & cæt.

excordes esse & atheos oportet, qui
 citra conscientiae stimulum tam illo-
 tis sordidisque manibus diuinū mu-
 nus pertractant. O tempus studium
 quae Hippocratis deploratione dignis-
 simum. Quis nunc prognostica, quis
 prorrhethicas praenotiones, quis a-
 nimaduersiones coacas secum ad æ-
 gros circumfert? Quorsum de diebus
 decretorijs libri tres, ac totidem de
 crisibus Galeni spectat? Quis est qui
 hisce temporibus ex dictis libris salu-
 tem ægris, sibi que gloriam pariat? An-
 ne vno calopodio omnes calceamus?
 Nā quid aliud fieri fatebimur, quū
 de omnibus lotijs in morē coccygos
 eadem cantilena canitur, atque ex vri-
 nario praesagio medicinā facimus?
 At si id non facimus, quae erit scri-
 bendi regula? Anne in aërem scribi-
 mus? Quū maxima medicorum
 pars

pars lotium in iudicium abhibet?
 Anne satius æquiusque foret nos ad
 naturæ cuiusque disciplinam doctri-
 namque accommodarier? Siquidem
 minister naturæ medicus, haud vber-
 rius suum exequi officium potest, in
 agendis educendisque è corpore re-
 bus, quàm naturæ solertiam & ve-
 stigium secutus. Quod enim ipsa per
 se natura, suaque providentiâ niti-
 tur, si vires ipsi adfuerint æquales,
 prorsus inculpatum est, & in com-
 modum ægri cedit. Verùm quia ni-
 mium vel fracta viribus, vel magis
 priuata robore, quàm par est, sæpè
 vel nihil potest moliri, vel ab ince-
 pto cogitur desistere. Hinc est quòd
 medici manus auxiliares ferre de-
 bēt, geminamque adminiculi viam
 intelligimus. Etenim si in totum ca-
 loris vires cessant, vt nequaquam

materiam queat præparare: quod fit
 aut imbecillitatis ipsius, aut humorū
 malignorum gratia, in quorum conc
 coctione vires prius obtunduntur,
 quā potiātur victoria. Hoc ubi fit,
 ibi est à principio remediorum im
 plorandum auxilium. Medicorum
 que in hoc potissimum cura ponitur,
 vt calorem in tantum refocillēt, quā
 tum humorū coctio caloris desidera
 re videbitur, tandemque per expedi
 tos locos excernantur. Altera autē
 est, ubi viribus destituta natura, in
 ceptūque relinquere, aut à recto sco
 po ob roboris fractionē aberrare coa
 eta est. Porrò ab incepto desistere ex
 xistimabitur, si incipiētes fluere hu
 mores, omnino omnes, in quibus vi
 tiū fuerit, non effundat, sed magnas
 finit permanere reliquias. Ibi tūc me
 dico cōsilio opus est, vt quicquid est

reliquū abstergat. A scopo verò aber-
 rare creditur, si materia siue humo-
 res in viā locūue minimè conducibi-
 lem dispergātur. In hoc erroris gene-
 re medicorū minus est, peccātem hu-
 morū eruptionē vel abscessum, si no-
 bilē aliquā partē inuaserint, in locū
 magis opportunū tū reuulsione, tū de-
 riuatione castigare. Sin particula i-
 gnobiliori idē cōtigerit, erit matura-
 ta materia ex parte extrahēda. Quā
 nostrā sententiā Hippoc. his Aphor.
 approbat: Quæ educere oportet, quò
 maximè vergere videbūtur, ducito,
 locis ac vijs vtiliter eò ferētibus. Quæ
 decernūtur, decretaue sūt iustè. et c.
 Quæ matura coctāq; sunt. et cæt. De
 his vt absēs medicus cōmodè possit æ-
 gris prouidere, nulla ratione colligo,
 quū et si in cōspectu ægri fuerit, de ijs
 dē ipsis rebus iudiciū sit difficilimū,
 præ

Hippoc.
 Aphori.
 lib. pri.
 apho. 21.

Aph. 20.
 & 22.

Salute
iam pe
nè despe
rata, vul
go itur
ad medi
cum.

præcipuè quùm hisce temporibus medicorum prius non audiatur consilium, quàm salus ægri propè desperata sit. Atque tunc temporis sauiissima duntaxat ab astantibus notantur symptomata, cuiusmodi plerunq̄ue aut longitudinem aut magnitudinem vehementiâque subsequuntur morborum. Quibus frustra conatur subuenire medicus, nisi horum fontem cautè intercipiat, eorumque generationi restiterit. At qui quùm de coquendis humoribus verba fiunt, hanc coctionem minimè, neque ad medicum, neque ad medicamenta, sed ad calorem nostrum nativum refero commune corporis instrumentum, qui coctor est, excretor, distributor, assimilator, & nutritor. Nos autem coctioni inuigilantes, calorem tantùm ad eum caliditatis

tatis gradum producimus, in quo tu-
 tò cū humoribus cōflictetur noxijs,
 eosque pessundet & superet. Sed hu-
 morum in primarum secūdarumque
 qualitatum examinatione subsistit
 consideratio, cui accedit eorundem
 copia, & copiae causa. At secundas
 rum qualitātū noxa est crassities,
 viscositas. et cæt. Quare si contingat
 humorem frigidum esse & viscosum,
 nō perinde fuerit, quibus caloriferis
 remedijs opē tulerimus calori. Nam
 præter caloriferorū exhibitionē, ea
 etiā propinanda sunt, quorū opera in-
 cidatur viscositas: quæ mediocria in-
 primis esse oportuit, ne viscosus hu-
 mor, sua natura ad lapideā substan-
 tiam procliuis, valde excalfactus
 in lapidismorem indurescat. Est igi-
 tur caloris humorisque collatione in-
 ter se peracta calor ad certos quosdā

ordines, qui coctioni sine nocumēto
 competunt, planè moderandus. Quo
 loco commemorabile est peccatū eor
 rum, qui absentes absentium curam
 suscipiunt, citraque vllam notitiam
 eius, quod in medēdo primum est &
 præcipuum, e uestigio arripientes ca
 lamum, totas pagellas egregia largi
 tate medicamētis complēt, inter quæ
 cuiusuis generis medicamenta con
 spexeris: etiam sine discrimine tenui
 um partium, cum ijs quæ crassariū,
 sunt ridiculè conspersa. Atque suas
 scriptiones in scrupulos & grana dis
 secant, quasi spectatissimè in certos
 ordines digerant, qui nihil minus
 quàm ordines norunt. Nam et
 si omnino in colligendis gradibus
 exactos esse non liceat, in gradum
 tamen proximum aut semigradum,
 hoc est maximè vicinum facile per
 uenit

uenerimus. Sed ægri præsentia opus est. Siquidem internæ manus cutis secundæ valetudine præditorum (Galeno teste) de caloris gradu iudicaturis, veluti Thesæi filium, futura est.

Quod quum fit collatione bene valentis, cum eo qui æger decumbit, iudex medicus procul ab ægris esse non potest. Manifesti sunt, in quorum ore, & (vt vocant) receptis, semper veterum existunt antidota, quorum tum primarum, tum secundarum qualitatum ordines vtrumque perspectos habeant, ipsi viderint.

Hæc quum ita se habeant, periculum constare arbitror, in quo versantur illi, qui absentium manus admittunt. Etenim tametsi absentium opera adiutari videantur, eripiunturque malis, quibus cruciati sunt, sæpe vel in eundem morbum recidunt, vitamque

Magno
cū peri
culo ab
sentium
medico
rum ma
nus ad
mitti
tur.

cum

cum morte commutant: vel in mille
 vitiorū genera præcipitati, plusquā
 martyres reliquam vitam degunt.
 His renibus relinquitur calculus:
 hic perpetui catarrhi hæres effici-
 tur: alijs ventriculo intemperies su-
 perest, quæ incredibilium paulatim
 affectuum mater est. Vni hepar vio-
 latur: alijs sensim exulcerantur pul-
 mones: Alijs visus fit turbulentus.
 Quòd si singula prosequar, metus es-
 set, ne in longum productus sermo
 beneuolum lectorem tædio enecaret.
 Proinde finem dicendi facturus, ad
 rectam medendi rationem, ægri præ-
 sentiam desiderari arbitror.

Medicus vt suo satisfaci
 at officio, tenetur adulteros
 medicinæ cultores ratione
 re

reprehēdere, accusare, vin
cere coram Senatu.

OMnis officij susceptio reipub.
intuetur cōmodum, vt quā
maximè suo quisque officio in ipsam
commoditates vtilitatesque cōferat.
Etenim honesti pars est, & viri pru
dentis munus, si in eos beneficiū con
feramus, quorum auxilio studioque
commoda nobis vita & angustys li
bera contingit. Id quod fit omnium
ciuium eodem muro circumcinctorū
atque reliquorum in sese mutuò col
latione reciproca. Quæ veluti vincu
lum est, quo hominum ciuilis congre
gatio diu incolumis vnanimisque ser
uatur. Igitur mutuo ciuium in sese
studio demto è republica, aut rerum
bonarum simulatione ciuibus sese
excipientibus, certè haud leuem no

114 PET. MEM. HEREND.
xam accipit respublica. Quare si hu
ius prosperitas sit & utilitas, quam
obrem quis ministerium officii que
expetat, quoquouersum oculi conij
ciendi sunt, quantum quidem officij
magnitudo patitur, ne quicquam in
repub. redundet, quo eius euertatur
tranquillitas. Proinde quum cete
ros in republica ciues, ad hostes pro
pulsandos vigilantissimos esse oport
et, tum maximè medicos tales esse
decet, corporum sanitatum custodes.
Dilabi enim respublica debet laben
tibus membris, quòd respubl. corpus
sit multis connexum membris, quor
rū laborante aliquo, eius actio quie
scit, quæ plurimum antè est prodesse
solita. Hinc aut carere respub. cogit
tur, aut duplo carius cōparandum,
quod prius tolerabili pretio ad vic
tam conflare potuit. Ita premitur
refe

respublica, omni libertate superflui-
 tateque dignissima. Igitur quemad-
 modum illi haud exiguo vitio verti-
 tur, qui regis voluntate imperioque
 reipub. factus patrocinator, muros,
 bonasque leges finit collabi ciuitatis,
 ita medicorum dignitas violatur, diui-
 no muneri praefectorum, si medicinae
 cultores sese, non autem propugnato-
 res pro viribus pariter ostenderint.
 Nam medicinae latius patet officium,
 quam sola eius distributio id
 absoluisse credatur. Siquidem animo
 committi debemus, ut quae vitae re-
 putantur fundamenta, ad eum à sin-
 gulis, a quo tribuuntur, semper refer-
 rantur. Atqui hoc rectè fieri ne-
 quit, nisi medicina cunctis exuta
 erroribus, quibus potestas bonas-
 que eius in nos clementia magno-
 pere denigrari solet. Quocirca
 h 2 quum

Medicos
 non solum
 cultores,
 sed & pro-
 pugnatore
 res medi-
 cinæ esse
 oportet,

quum propter umbram opacã, quam
 in medicina obseruant plurimi, ipsã
 sibi artem proponunt, non vt artifi-
 ces sed imperiti rerum propè omniũ,
 haud alia de causa, quã quòd vitã
 suauem, cum argenti copia facile cõs-
 sequantur: quorum versutia igna-
 uiaque æquẽ medicinæ splendor, atque
 boni alicuius viri fama obtreclatio-
 nibus obnebulatur maleuolorum,
 atque vt æstate media nubecularũ
 densitate solis obruitur claritas. Igi-
 tur quẽadmodum vi caloris solis, dis-
 cussis nubibus, ipse in terram vultũ
 reducit suum, ita veros medicinæ mi-
 nistros ruptis impostorum procel-
 lis, inclytam medicinam, donum dei
 sanctissimum, ab omni iniuria vindi-
 care oportet, ne diuina inprimis in
 omnes homines misericordia, suis
 meritis humana fraude excidat, de
 de

de vt. detestabilis gloriosorum à re-
 publi. eximatur fallacia. Huius mi-
 sericordiæ ac reipublicæ deus, quan-
 tum ad medicinæ cultum attinet, me-
 dicos præcones defensoresque consti-
 tuit. Estque more euangelico ratio Luc. 16.
 reddenda villicationis nobis à diui-
 na largitate elocata. Dominus etenim Matt. 25.
 peregrè profecturus, seruorū alteri & Luc. 19.
 vnicum duntaxat pondo, alteri plu-
 ra ad lucri augmentum erogat. Ve-
 rum reuersus, eum, qui plus lucri fe-
 cit, maioribus negotijs præstituit.
 Is verò qui heri sui commodum cura-
 uit negligentius, præcipitatus ad i-
 gnominiam, è familia eiectus est.
 Est autem medicina ex eorum gene-
 re, quæ deo ob ipsius in nos misericor-
 diam singularem, gloriam conciliat
 ingentē. Cui igitur medicina commis-
 sa est, diuinæ dignitatis illi vicissim

Medicus
 diuinæ
 clemen
 tię in o
 mnes ho
 mines di
 stribu
 tor.

committitur cura, dandaque opera
 est, ne eius incuria honos deo & glo
 ria minuatur. Est enim medicus,
 quum sine cultu medicina non sit, di
 uinæ in omnes homines clementiæ in
 tercessor & distributor. Quanquã
 igitur fortasse ne latum quidem cul
 mum à recta medicinæ distributio
 ne recesserit, tamen si in suo conspe
 ctu ignaris peruersè administrari
 ipsam viderit, neque reprehenderit
 tamen, ab omni sorde immūditieq; ex
 purgatus haberi nequit, quòd nō mi
 nor in redimēda ab erroribus repu
 quàm in recto synceròq; medicinæ mi
 nisterio, esse cura possit. Nam & dei
 & reipub. magnopere interest, quo
 modo remedia ad salutem cuiusq; tri
 buta, quis elargiatur. Siquidem que
 ad Dei gloriam & reipub. tranquila
 litatē spectāt, si quis inuertat, haud
 lez

leuia peccata committit. Quæ à quo
 sunt corrigenda potius, quàm ab eo,
 qui ad hoc ipsū à Deo cōstitutus est?
 Quum itaq; medicus hic testis est di-
 uinæ misericordiæ (quæ partī inter
 cætera eiusdē dona è medicinæ cultu
 perdiscitur) imprimis cū omni animi
 anxietate in suo versabitur officio,
 vt tã in cognoscēdis affectibus, q̄ re-
 medijs exhibēdis, omnē culpā decli-
 net. Deinde apicularū exēplo hostes
 ab alueario propulsantiū, fauo dul-
 cissimo insidiātes, diuini in nos bene-
 ficij obscuratores, a repub. bene hone-
 stēq; constituta longissimè sunt amo-
 uendi. Quales hæc nostra tempestas
 (prob dolor) multos libertate do-
 nat, quòd sua quēque plus trahat vo-
 luptas & lucrū, quã eos diuina di-
 gnitas vtilitās q; reipub. cōmouet. Ve-
 rùm in quos collatum est diuinitus
 h 4 bene

Pseudo
 medici a
 republic.
 propulsa
 di, vt fu-
 ci ab api-
 cularū al-
 uearijs.

beneficium, illis, si qua sit sumenda, non conceditur ultio. Quamobrem fortè quis, hoc operculo cooperire se volet, & peccatis medicina ab utentium indulgere, quod absurditate nō vacat. Quandoquidē singulis nec medicina, nec iudicium cōpetit, propterea quòd vnico ministerio reipub. incōmoda fulciri nequeāt. Hinc erat necesse cū reipub. incōmodis, administrationū varietates rectè pōderari, ne vllū in reipub. occurrat malū, cui mederi nemo possit. Quade causa magistratus in reipub. regnat veluti caput, commoda incōmodaque pariter reipub. prudenter recensens, illa vt tueatur, hæc verò vt studio diligentiaque rescindantur. Verūm cū nō omni disciplinarum genere magistratus politus sit (nō enim omnia possumus omnes) erit censura, quæ aucto-

ritatem merebitur, instituēda, cum illis, qui ad errores extirpandos, quos in repub. cernimus, industria pollent & solertia. Hinc circumspicienda est respub. ne ignoretur, si forte hostis quispiam in ipsam irrepserit. Quod si irrepserit, à te vindictā reijciens, ut quæ ad magistratum attinget, iudices certos facies, paratumque te ostēdes, sed nec lucri, nec odij, nec ambitionis gratia, verum amore reipub. diuinæque dignitatis causa, ad faciēdum periculū, vtrum re præstare possit, quod iactitabat verbis.

At qui id quo pacto fiat, est dispiciendum. Præter vulgarem mechanicorum consuetudinem nobis ad hanc rem viam promptissimā, nullū ad sui exercitiū genus admittentiū, qui probā (ut aiunt) non fecerit: plurimū valet in medicina ratio, ut quæ tota ratio

h s tios

Magistra
tui indi
candum,
si quis pe
regrinus
medicus
in repub.
irrepre
rit.

Nemo
bonus
medicus
est, qui
non idē
fit & Phi
losof.

122 PET. MEM. HEREND.
tioni innititur. Nā qui Philosophus
nō est, naturæ rerum scrutator subti
lis, nullam medicinæ partē iure ad
se recipere debet. Quare proposito
morbo, cuius se magistrū proclama
uerat, de morbi essentia arripiatur
disputatio, quam si diuinarit ratio
ni incumbens, reliqua sunt perstrin
genda, quæ recta desiderat medendi
ratio. Hoc quis faciet expeditius me
dico in rerū natura versatissimo, qui
vt digitos, omnes omnino affectus,
singulasque corporis partes perspe
ctas habet? Atque perfectā hęc rerū
cognitio, ad quā à deo coaptatus est,
eum cogit, qui est adeptus, vt studio
sus sit circumspector, notatorque ear
rum rerū, quæ reip. perniciose sunt.
Quis enim vitiorum reprehensionī
est propinquior, quā qui exercita
tione adiutus, ratione possit supera
re?

re? Igitur, vt ad medici officium re-
mediorum attinet distributio, ita e-
tiam medicinæ defensio, errorumque
castigatio.

Magistratus debet in eos a-
nimaduertere, qui specie re-
cti, & titulo boni viri, reip.
noxij sunt.

Quemadmodū in cōiugio ad al-
terū, libertatis, volūtatis, stu-
dijque mutua est redditio, mu-
tuaque viri est & coniugis ad rem
collatio familiarem, atque ad alteri-
us obitum perpetua communio: ita
magistratus caput reipub. post con-
cordem vnanimēque delectū, omnes
animi occupationes, omne studium,
omnes denique vires ad ipsius com-
modum applicabit, minorisque fa-
ciet proprium, quàm reipublicæ
dis-

Magistra-
tus reip.
caput.

In capite
 spes auxi
 lij reli
 quis mé
 bris posi
 ta.

dispendium. In corporibus humanis
 si qua contristetur particula, præci-
 pua auxilij spes in solo capite ponit-
 tur, in quo ratio materque consilio-
 rum habitat. In repu. verò in magnis
 rebus, utilitatem concernentibus
 communem, bene consulendi, iniu-
 riam vindicandi, hostes propulsandi
 occasio & potestas conceditur ma-
 gistratui. Qua in re quies consistit
 in republica non exigua. Nam quis
 esse possit discordiarum finis, nisi il-
 li in republica extiterint, quibus
 tanquam principibus omnes lites
 dirimendas relinquamus? Proinde
 quum viri boni, animi constantia
 clari, idonei ad magistratum geren-
 dum, communi suffragio iudicati,
 iuramento curas reipublicæ ad se re-
 cipiunt, hi, nisi fidem ipsi datã conta-
 minari velint, id quod est magnis præ-
 cla

clarisq; viris sumopere euitandū,
 omnē à repub. noxā toto roboris im-
 petu, maturo consilio bonisq; propul-
 sabunt legibus. Quòd autē circūfora-
 nei illi, & quicunq; medicina titu-
 lo, artem honestam, piūmq; dei bene-
 ficium dehonestāt, lege sint plectēdi,
 non constabit magnis laboribus com-
 monstratio. Habet enim iustitia im-
 periū in illos, qui publicè alteri vul-
 nus infligūt, iniuria laceſsunt, bona
 que diripiūt, & homicidia commit-
 tunt. Quorū nonnulli & si vnicum
 duntaxat perpetrarūt flagitiū, prope
 que existunt insontes, his tamē plerū
 que nō parcit iudex, quod peccatū ne-
 queat occultari, quodque facinus ma-
 nifestū ipsā iustitiā proritet. At qui
 meo quidē iudicio grauior inexcusa-
 biliorque eorum culpa est, qui in re-
 publica clanculum, citra vllam fas-

Circula-
 tores me-
 dici ple-
 ctendi à
 magistra-
 tu.

mæ dignitatis que labem, cum grauis-
simo ciuium discrimine oberrant.

Est que gemina, quæ hæc mihi in ani-
mum inducit ratio, siquidẽ illi dicta
peccata committunt, animorum ple-
runque perturbationibus commoti,
quibus cum brutis in eandem natu-
ram redeunt, irracionales sui suorũ
que immemores. Trahunt enim ani-
mi turbationes hominem extra ratio-
nis castrum, atque sui dissimilimos,
quoscunque inuaserint, efficiunt. At-
tamen quod reipu. turbatores existi-
mati sunt, legũque transgressores bo-
narũ, ægrè veniã obtinent. At in his
medicinæ infamatoribus, nullæ tan-
les animi insunt affectiones, quibus
ad infinita mēdacia, occultã fraudẽ,
ac reipu. adiguntur pernitiẽ. Quin so-
le existunt immoderate prauæque cupi-
ditates, mera lasciuia, effrenis petu-
lans

Quibus il-
lectamen-
tis circũ-
foranei

lantia, spes vitæ cōmodioris, otium, ad medi
 crapula, alea, quibus se ad incognitā cinā tra
 artē rapi sinunt. Videtur enim illis hantur.
 ingētes diuitias, magnificū in repub.
 nomē, vitāque delicatā medicina pol
 liceri. At quas illi diuitias reputāt,
 ego diuitiarū loco non duco. Nam
 incredibili argēti copia constat eru-
 ditio prius, quā vlla contingat res
 muneratio. Neceſſe enim est, à par-
 Quantis
 sumtibus
 & labori
 bus medi
 cine sciē
 tia com
 paretur.
 uo, ad annos ætatis triginta, semper
 inter literatos versari, philosophos
 audire, naturas rerum scrutari, in
 regionibus ambulare alienis, si cui
 rectè medicatio succedet. Hæc sunt,
 quæ plerosque titillant, et medicinæ
 vsum persuadent. Qua in re cernere
 licet intemperatas concupiscentias
 eorum, qui ob dictas res ad medici
 næ cultum se inuitant. Quid enim
 immoderatus, quā quòd quis spe
 di

Impostu
ra cuius
dam cir
culatoris
Buscidu
cis facta.

diuitiarum, & potiundi otij gratia,
aliquam sibi exercitationem propo-
nat, tametsi præsciuerit se nõ solum
inutilem fore reipub. sed etiam pesti-
ferum? An non omnis exercitatio eò
spectat, vt respublica nostra opera
clemētius vberiusque viuat? At quid
dicam de lasciuia? Nonne Buscidus
eis quidam crapula aleaque emun-
ctus, adeò vt se ab hospitio diffide-
ret eximēdum, cretam in puluerem
redactam plateatim pro arsenico pro-
scripsit, ac vendidit? Atque sub vespe-
rū reuersus domum, dalerum ei, qui
hanc mihi bonam retulit indolem,
exhibuit. Quid alij alia, hisq; commi-
niscuntur maiora, dies ad narrandū
non suffecerit. An his vti illis animi
molesta sit turbatio? cuius gratia illi
ob animi iritati impetū, a minis, vñ
dicta, homicidio, etiam in conspectu
iur

iudicis non abstinent? Hi verò
 in occulto, quo magis tyranni sunt, eo
 fama augetur splendidiori, magistri
 que haud secus ac bufones turgescunt
 titulo. Atqui illis non parcitur, his
 verò indulgetur. O iniquam iustitiam.
 Ceterum iudicem latet dolus & ini-
 quitas, harum rerum inscium. Qui
 quòd taceatur, in causa sunt ipsi me-
 dici, ad quorum officium non solum
 medicinae religiosa oblatio, sed ab om-
 ni spurcitia etià patrociniatio, spe-
 ctat. Quod illi praestant, qui cum me-
 dicinae venerando cultu, examen cõ-
 iungunt adulterinorum, qui quouis
 studio (modò odij suspicio absit) à re-
 pub. sunt faciendi exules. Siquidem
 praeterquam quòd plurimis malis
 rempu. sunt onerare soliti, ita se præ-
 textu medicorum protegunt, atque
 boni sese viri circumcingunt umbra,

Dordra
cēsis tra
gedia.

ut quamuis tyranni sint, reipu. pesti-
lentissimi, omnem facile notam suspi-
cionis superent. Quibus an quid sit
in repub. abominabilius planè dubi-
to. Quid enim Dordracensis illa fa-
milia turpissimo latrocinio diu mul-
tumque colluctans? An acerbius in
repub. flagitium nominari possit? At
tamē si eos spectes, qui latrocinio per-
eunt, illis perinde est, extrane an in-
tra muros perierint, dispendium vi-
tae passi. Porro magistratus latroci-
nij nomen, quod in oppido, ciuitate
libera, quàm quòd in itinere publico,
aut locis vmbrosis perpetratum est,
interpretatur iniquius. Tum ipse lo-
cus & honestatis simulatio, interpre-
tationem meritò reddūt grauiorem.
Nam hospes hospitium bonae fidei
possidens intra muros, vbi maximè
bonorum viget defensio, cui omnia
boo

bona vitãque cõcredimus, is si latro sit, certè pœnam meretur atrociorẽ, quàm qui in nemoribus in perniciem prætereuntium excubant. Id quod iudices Dordracenses in plectenda vniuersa familia egregiè monstrarunt, ita vt horum supplicia futura sint reliquis ciuibus imago vitæ prudentioris. Similis ratio est vnguentariorum, quiq̃ue horum in medicinae abusu similes sunt.

Qui præ se specimen ferentes medicorum, in liberrimis ciuitatibus, homines aut iugulant, aut semiuuos deserentes asperrimis cruciatibus exponunt. O mores, heu flagitia. Vnguentum conficiunt, aut aliquod olei genus somniãt, quibus vim attribuunt, omnibus corporis affectibus occurrendi. Quorum fignmentum ita verum est, vt illud

Vnguentariorũ
medicamẽta ad
omne morbi
genus quẽ
conducunt.

Hippoc.
de ratio
ne victus
in mor
bis acu
tis lib. 1.

verissimum, quòd omnes vno calopoz
dio calceari possunt. Quid enim Hip
pocrates medicorum facile princeps,
de ptisana oxymeliteque sermonem
conferens, nonne ptisanam cæteris
remedijs longè præponit? Atqui si
non sat opportunus eius vsus est, ait
hoc medicamine æquè necari homi
nes, atque quouis veneno crudelissi
mo. Vnde euidens res est, quanto pe
re rectis medicamentorum limitatio
nibus opus sit. Quandoquidem idem
morbi genus, diuersa in eodem corpo
re medicamenta postulat, quòd mor
borum varia sint tempora: temporibus
que inseruiendū quum sit, nunc
abstrahēda, nūc addēda, aliàs cōm
tāda veniūt omnia. Atqui boni hi vi
ri ita se cōparant, quasi morborū tē
pora, egrotantiū corpora, anni par
tes, aëris dispositiones, nihil inter se

pugnent & differant. Quare incultissimum ingenium produunt, & inertiam quasi digito exprimunt. Atque hi medica dignitate adūbrati, à qua sanitatis restitutio petitur, innumeros homines interimunt. Hac dignitatis specie seducitur respubl. magistratus tranquilla vigilijs, quòd citra discrimē, medicorum claritatem vsurpet, ac medicum à medico nihil discrepare putet, titulum duntaxat, non eruditionem in iudicium adhibens. Tanta est hodie in iudicando simplicitas, tantaque in intelligēdo rusticitas. Horum iudices memores estote. Nam quemadmodū reliquū corpus capiti omnem sollicitudinem curamque cōmittit, ita etiam vestri concives in vestra omniū prouidētia auctoritateque cuiusuis libertatis expectationem collocant. Nam ani-

Magi
stratus
pro re
pub. ex
cubare
perpe
tuo de
bet.

mo in hoc constātissimo sunt, si quid
 rempu. inuasit aduersum, vos id ili
 cō è medio esse sublaturus. Quòd si se
 cūs esset, sibi que illam potestatem vè
 dicarent, noctes que dies que agerent
 excubias, ne ex improviso hostes in
 libertatem reipub. irruant. Verùm
 quantopere vestræ confidant dilige
 tiæ, hoc solùm sat euidēs argumentū
 est, quòd quacūque virga interdicta
 sunt, vno illa vix ausint attingere di
 gito. Inquiunt enim malum esse, quia
 à magistratu vetitum. Ecce confidē
 tia. Quare iudices oculos in miserrī
 mum gregem conijcite, atque in liber
 tatem tam illustri reipub. dignam res
 tituite. Quo loco interrogandi estis
 iudices, an laruatus quispiam è legū
 maiestate tutus elabetur, propterea
 quòd fucata facies alterius perso
 nam exprimat, si violentas manus a
 li:

licui iniecerit? Quid dicitis iudices?
 an fictilis facies illum à supplicio est
 redditura liberum? Quid falsi amu-
 latores monetæ regiae? quæ est in il-
 los lex lata? quas sententiâs videmus
 ubiq; terrarû aduersus illos pronun-
 ciari? Nonne iudices inter se cõsilia
 conferunt, quàm diris supplicijs regiâ
 libertatem maiestatemq; defendât?
 At qui medicinam à ratione disiun-
 gunt, philosophiæ, rerumq; natura-
 lium imperitissimi, cùm regibus,
 tum inimici reipub. infestissimi, diui-
 nam in omnes homines libertatẽ pro-
 phanant. Nã quæ apud nos supernè
 sunt salutifera remedia, ijs ipsi
 ad perniciem eorum, quibuscunq;
 obtruserint, ignorantia causa ab-
 utuntur. Nam magna est, in ex-
 hibendis medicamentis cautio.

Quare cùm regis causa iudices

In circū
forane
os medi
cos gra
uius ani
maduer
tēdum,
quam in
monetæ
adulte
ratores.

in adulteros monetarum fabros manus conserūt, qui tantò diuina maiestate, quantò creatore creatura inferior est, tātò me herculè animaduersiones erunt in diuinæ gratiæ stupratores, ardētiores. Nec prohibet quorundam dictērium: cuique libera esse debere diuulgantium, quæ à deo cuique communicata sunt. Quandoquidem gladios regum consensu cuique gestare liberum est, stringentibus verò, vim inferendi causa, haud leuis imminet castigatio. Proinde ad magistratum, sumendum de illis suppliciū, spectare arbitror, qui boni viri titulo, & specie recti reipub. noxij sunt.

Medicorū vnus reipub. concordia & vnanimi consensu opus est.

Mez

Meritò herculè multi, cur me
 Medicinae laus, hac nostra aeta-
 te præ temporibus veterum, longè
 sit humilior, mirari desinunt, cum
 discordes ipsorum animos, sum-
 mamque inter se disensionem pro cau-
 sa ducant. Quorum certè altercationes
 magnæ sunt nedum odiosæ, ubi ubi ul-
 la cõsultatio instituitur, nemo alteri
 cedendum putat, sed vult quisque, aut
 Apollo, aut Apollinis videri filius.
 Atque si ad eandem metam vnanimes cal-
 culum adiecerint coram, id soli cum
 ægris, aut ægrorum custodibus, non
 citra absentium contemptum, impudẽ-
 ter reuocant, cæterorum sententias
 aspernantes, ut se solos sapere hoc pa-
 cto significant: quod insanire potius
 est quam sapere. Quo loco seniorum
 quorundam leuitas videtur comme-
 morabilis, qui odio latente sunt in ob-

Causæ
dissensio
num at
que ob
tractatio
num in
ter medi
cos.

Auariti
am comi
tatur in
uidia &
odium.

tractationibus iuniorum frequētes,
à quibus eorū iudicio, pro salute me
ra mors expectanda est. Sed harum
obtractationum dissensionūque scru
temur causas. Equidem avaritiam
ambitionemq; principes causas existi
mo, illorum animos ad hanc petulan
tiam stimulantēs. Siquidem auari
tia semper inuidia comitata & odio,
veluti sorores coniugatae sunt. Corro
ditur enim auaris cor, aliorum pro
speritate & fortuna secunda, læta
turque aduersa. Hæc animi impro
bitas, auiditasque immoderata nu
morū, vt alijs minùs benè sit, vtitur
inuidia & obtractationibus, instru
mentis eorū libidini inseruientibus.
Quandoquidē vnā animorū intem
perantiā sequuntur plures, eæq; potis
simū, quæ alteri subsidio esse pos
sūt. Ambitio vicissim male dicentiā,
male

maleuolentiãq; possidet, quibus gloria alios & honore spoliare nituntur, in quibus illa domicilium obtinuit. Hæc animi vitia nunquam in graui-
 bus viris, ministerioq; reipub. dignis notata sunt. Atq; qui his locū conce-
 dūt, sūt quauis muliere effœminatio-
 res, indigniq; qui in repu. graues con-
 stantēsq; nominentur. Ab his prauis
 moribus prius quisq; expurgādus, q̄
 medicorū cōcors futura est congrega-
 tio, quæ cū ob alias causas, tū maxi-
 mē illius gratia requiritur, qui ad
 medicā dignitatē medicos eligit. Nā
 ad aliquod officiū ministeriūq; ele-
 ctū magnificū, in eo ipso, ad quod con-
 stituti sūt, vt electori plus, q̄ ipsi sibi
 placeāt, est modis omnibus dada ope-
 ra. Quippe quū nō solū nihil de electo-
 re atē sumus meriti, verū etiā graui-
 sime offendimus, magna foret inhu-

Concordia inter
donorū
cælestiū
mini
stros,
deo ni
hil gra
tius.

manitatis nota, si pro immeritis beneficijis, non ad illius voluntatem nostram aptetur vita. At qui bene honesteque instituta familiae semper comes est concordia, ut pijs dūtaxat animis adamata, ita feris & sylvestribus exosa. Quare vix aequè quoque animus electoris demulcetur, atque concordia ministrorum: quādo quisque moribus consimilibus quāmaximè delectetur. Hac insuper concordia permagni fit elector, neque laus ei conciliatur exigua, quod bonis honestisque moribus suā excolat familiam, quodque ministerio idoneos suis rebus præfecerit. Nam ipsius dignitatis permagni interest, quo pacto se in seruitio ministri regant. Hinc qui frugi sunt famuli, omnibus in rebus, se suamque vitam ad domini sui delectationē temperant, illa
qui:

quibus malè afficiatur, fugientes:
quod verò volupe illi præscierint, ad
faciendum paratissimi. Atque hæc
inter se homines. Anne æquius fo-
ret, hominem esse studiosum, vt se
totum ad domini dei sui placitum re-
ferat? Quanquam hominibus homi-
nes in æquitate parere non iniquum
duxerim. At quæ potest esse familia
pulcris amœnisque & legibus &
moribus extructior, quàm quæ à deo
verbo oris ipsius iam dudum fundata
est & præcepta? Quibus fulcitur
columnis magis, quàm pace & con-
cordia? An serui illius esse, & offi-
cio fungi splendidissimo, cū contem-
tu legum familiæ, et volūtatis ipsius
volumus? Quod quantumque putas
vituperium domini, te suo beneficio
seruum agnoscentis, quem discordia
& odio inter tuos æquales turpiter
dede-

dedecoras? Profectò non iniuria hic
 odium commemorauerim, quo à fra-
 tribus germanis in cisternam conie-
 ctus est Ioseph, et quo fratris sui odio
 Abelis sanguis profusus est. Quod
 præcipuè diuinæ in pios bonitatis gra-
 tia euenisse arbitror, quæ eorū volū-
 tate semper cōperta est multò & am-
 plior, & largior. Eodem planè modo
 se medicorum odiū habet, quorū ani-
 mo exosa est domini liberalitas, in
 alios atq; alios sua dona conferentis.
 Quare qui ita odere concultores, do-
 mino videtur velle reluctari, alioqui
 in omnes suos liberalissimo. Odij præ-
 terea fugam cōcordiæque amplexū i-
 ipsa medicina cōmendat. Sæpè etenim
 ita graues implicitique occurrūt af-
 fectus, vt oculos cōplures ingeniæque
 plurima desiderēt, quæ rē penitiùs
 interiùsq; contēplētur. Accedit quòd
 quem

Ipsa me
 dicinæ
 difficul-
 tas mini-
 strorum
 et incor-
 diam fla-
 gitat.

quemadmodū ex silice flammā excus-
 sit Achates (quod corporū duorum
 forti cōtritione euenit) ita collatione
 sentētiarū, ingeniorūq; cōcursu, res
 lōgo à luce interuallo posita tandem
 in lucē erūpant, affulgeantq; sensibus
 singulorū. Hos fructus intercipit or-
 diū & discordia, ad hominū sanita-
 tē sepe necessarios. Quis deniq; rei
 pub. tā ardēter precāti concordia v-
 nanimitatēq; negarit? Omnis enim se
 per mouēdus lapis est, ne sui ipsius
 utilitatis imperiti diutiūs in ignora-
 tione versentur, atq; si propriū cōmo-
 dū capiāt, videndū, ne illis per nos or-
 riatur occasio opinionē bonā deserē-
 di. Atqui haud scio, si quid homines
 potētius ad rē vllam, q̄ animorū sum-
 ma cōsensio laetlet: cōtraque dissē-
 siones alioqui satis corroboratas
 fundamentoque colligatas bono, fa-
 cili-

Vergili
 us Aenci
 dos li
 bro. 1.

144 PET. MEM. HEREND.
cilimè euertit & soluit. Hinc oppi-
pida castraque inuictissima fundi-
tùs extirpata sunt: bella per se satis
munita, cum ingenti dedecore disper-
sa: tota denique respubl. collapsa.
Sed vt ad medicinam redeam, peius
ars nostra audire nunquam potest,
quam tunc, quum ipsi inter se medici
discordia peruersi, vt meretriculae
clamitant, seseque mutuò turpibus
dictis conspuunt. Nam discors de re-
bus responsio suspicionem ignoran-
tia conciliat. Vnde animus antea au-
xilij cupidus, ilicò auertitur, fasti-
ditque consiliū dubium, quò plurimi
interciderunt, etiam principes & du-
ces. Sed nec aegrotantibus solis hoc
mali aduenit, sed astitibus pariter,
& quotquot ipsi retulerint. Hæc tã-
dem fama per vniuersam rempub. re-
pit, vnaque cum fama, medicine
fa

Medi
cos ali
quando
ægri ob
eorū dif-
fensionē
auerfan-
tur.

fastidium: quam quàm contemnunt,
 donum dei respuunt non minutis lau-
 dibus excolendum. Hæc incommoda
 parit discordia, concordia autem res
 parvæ crescunt, & illa maximæ di-
 labantur. Id quod luce est clarius, in
 nonnullis huius tempestatis medici-
 næ sectatoribus, qui vnius reipubl.
 ministri, vnanimesque contra vulga-
 res errores socij, cum ingenti laudis
 dignitatisque remuneratione supe-
 riores euadunt. Siquidem vriniferæ
 mulierculæ, ex lotio veluti expectan-
 tes oraculum, mediocri gravitate ad-
 monentur obiurganturque, ad quen-
 cunque iter reflexerint. Ita tandem
 edoctæ resipiscunt. At vbi alter dis-
 suasor est, alter vero monitor, insti-
 gatorque, in varium trahuntur ani-
 mi, atque illuc anchora traiecitur,
 vbi vetus, et si incommoda, consuetu-

Concor-
 diæ me-
 dicorum
 fructus.

do alitur. Ita pestilēs est animorū in rebus necessarijs dissensio. Quū igitur medicinae fides concordia stabilitur medicorū, & deo honos acquiritur, quid inter medicos in repub. concordia praefendum est?

Erroribus in medicinae usu versatibus medicus nō indulgere, sed corrigere debet.

Quū magna curationis pars in viribus agrotantium posita est, pro quibus hoc vel illud agere licet, tum eorum & voluntas ad parendum, & consuetudo aut ad recusandum, aut complectendum quod praecipitur, ordinem administrationis medicaminū immutant. Si quidē vulgō accidit, medicamine & morte, vtrum scilicet plus amēt, propositis, vt mortē subire potiūs, quā reme-

Quidā
mortem
medica
mento
rū sum
tioni pre
optāt.

remedia sumere malint. Quibus autē medicina magis cordi est, nōnulli ad extremā anchorā redacti, alienis à vera medicina cōsilijs, suppetias sibi ferri volunt. His omnibus aut planè medicamēta deneganda sunt, aut dexterius est agendū cū illis, vt vel in tempore, et recta via medicorū auxiliū implorent. Nam recte medici rationis iussu, vt medicus suū facit officiū, ita suū quoq; agrotus, & suū astātes faciāt, sintque externa ritè comparata. Etenim vt quicquid salubre medicis appellatū est, in resarciēda incolumitate exploratū esse debet, ita vicissī agroti, astātiūq; officium videtur, sat opportunè aut singula symptomata, morbiq; enarra re principiū, aut ad aegri contemplationem vocari magistrum, id quod longè est omnium tutissimū. Corpus

Recta
medēdi
ratio tā
egrotan
tis & a
stantiū,
quā me
dici offi
cium re
quirit.

enim humanum subiectum medicorū, non solum dignosci a medico, sed ipsius etiam præcepto morigerum esse debet, in quod medicamen salutiferum diffunditur. Quum igitur suo ipsorum magis ægroti, quam medicorum consilio stare volunt, ex vrina, inque remotissimo morbi puncto postulantes auxilium, eorū hebetudo est a medicis exacuenda diligenter. Atque fabrorum more, ligna tantisper leuigantur, donec cum reliquis vnita, ipsorum animo satisfecerint, omnes homines sunt a medicis, eorū curæ cōmissi, sedulè excolēdi, nequid rectum medicinæ interpellet vsum.

Sanitas
tam æ-
grotan-
tis obe-
dientia,
quàm re-
medijs
concilia-
tur.

Siquidem sanitas medicinæ effectus
& quoddam vestigiū, vt salutiferis
remedijs, ita obedientia conciliatur
ægrotantium. At obedientia non solum
in vsurpandis medicamentis, &
ser

seruanda diæta cōsistit, verūm etiā
 si in tēpore, & recto tramite ad me-
 dicos eunt, quod omniū rerū est pri-
 mum. Quicquid enim teneris radici-
 bus terræ inhærescit, paruo momen-
 to exiguoque labore euelli potest. Si-
 mile est in morborū cursu. Qua in
 re si nostræ sententiæ ignari acces-
 serint, intolerabiles sæpe cruciatus
 euitarent, ac quodāmodo perpetuò
 vitam agerent beatam, ne deorum
 dicam. Sed ingenij imbecillitate sibi
 desunt. Igitur si in corporibus natura
 sanitatis susceptiuis, incompositi mo-
 res, ignorantiaque ægrotantium, aut
 etiā optata satis valetudine prædito-
 rū, rectæ medendi methodo refragen-
 tur, quoquo modo corripendi sunt,
 ne cōtra morbos destinata medicamē-
 ta, & ad sanitatis tutelam cōsilia in-
 uenta, temeritate diutiùs protracta,

planeque cotemta medicina dignita
 te oblædant. Quorsum enim medica
 mentũ attinet, & morbi cognitio, si
 corpus rebelle sit, ac bona consilia as
 spernetur? Nõne sola imperitia pæ
 dagogo indiget? Quocircà quisq; ad
 se eorum, quorum tutela à magistrat
 u præsicitur, aut ubi quis medicinã
 factitat, disciplinam seriõ recipiet.
 Idẽ Hippocrates imperat, dum ait,
 non satis esse, medicũ suũ fecisse offi
 ciũ, nisi & egrotus suũ, & suũ astã
 tes faciãt. Porro officiũ medicorũ la
 tẽ patẽs, simpliciũ eruditionẽ etiam
 cõplectitur. Nullum enim eorum offe
 ficiũ ipsis ignotum esse potest, alio
 qui nõquã desideratum præstite
 rint. At ne minimam quidem pluri
 mi in medicina officij partem norũt.
 Nullum igitur illis peccatum impu
 tari potest: sed in vitio illi sunt, qui
 bus

bus praesens valetudo concreditur, si medicas leges eis ad digitum non recensuerint. Nam tunc iussa praescripta eis pro officio reputanda sunt. Igitur quid illi, qui non solum nihil praecipiant, sed totis etiam viribus erroribus reipublicae applaudunt?

Quid? eorum scientia in abiectissimam fontemque ignaviam imperitiamque vertitur. Nonne ridiculi futuri sunt, qui lignis ignique congestis, focum super aquam construunt? Nam foco quicquid esse auxilio potuit, id omne ab aqua deglutitur. Simile ludum ludunt, qui corporibus ad obedientiam non instructis, medicamenta propinant. Quum igitur medela frustranea sit, sero contraque verum medicinae usum obtrusa, argumentis verisimilibus homines ante morbos, & in ipsis afflictionibus, ad syncerum medicinae

Medicamenta propinare recusantibus, est focum super aquam struere.

sunt pelliciendi vsus. Cui si manum
 adycere quis tergiuer setur, talem om-
 ni ignominia arbitror dignissimū.
 Titulo enim dignitateque medici or-
 natus, medicorū in hoc officio deest,
 quòd subiectum incultum sumendo,
 petendoque medicamento ineptum
 finit, præter omnium artificum mor-
 rē. Quotquot enim artificio præsumunt,
 subiectū reddūt sibi morigerū, in quo
 artificium tentāt. Ita fabri, hi ligna,
 hi ferra: agricolæ equos, agros: hi-
 striones simias obtēperātissimas ha-
 bent irrationales. Annè plus inter
 homines effecerit ratio, humanæ so-
 cietatis vinculum, qua cætera animā-
 tia antecellimus? At hoc loco, vul-
 gus medicorū reclamationem, populū scili-
 cet velle decipi. Honestæ oratio, ac
 boni prudētisq; ingenij index. Quid
 si quis inscius periculi imminentis,
 se-

Artifex
 morige-
 rum pri-
 us sibi fa-
 cit subie-
 ctum,
 quàm
 in eo o-
 peretur.

sese in fluuium rapidissimum præci-
 pitem dare velit, tunc illi in hoc ani-
 mi conceptu animum addes, vt quò
 cœperit, eò celerrimè properet? An
 qui hoc fecerit, viri prudentis mune-
 re functus existimabitur? Enimue-
 rò hæc vt impietas est abominabilis,
 ita nunquam cadere in virum bonū,
 nedum sapientem potest. Quotidiano
 periculo in tenebris artificioso lumi-
 ne egeri, notum est: similiter diuini-
 tūs eruditio tributa est, vt eam con-
 secuti elargiātur egenis. Nam quem
 admodum infirmis, non optata quidē
 valetudine præditis, medicina opus
 est, ita recti medicinæ vsus discipli-
 na debetur ignaris. Etenim non eui-
 tatur, nisi vel periculo, vel qui eius
 certi sunt præmonitionibus compre-
 hensa, noxa. Quòd si qui dedita ope-
 ra, bono consilio stare nolint, ijs an-
 gustiæ

Vt lumi-
 ne opus
 est in te-
 nebris, i-
 ta erudi-
 tione in
 subleuā-
 dis neces-
 sitatibus
 & egesta-
 te huma-
 na.

Medici-
na serò
ipfius o
pem im
ploran
tibus nò
auxilia
tur.

gustiae temporibus medicina præclu-
datur, ne dum ipsi in causa sint, au-
diat medicina malè. Id quod mihi nò
ita pridè euènit. Serò ad ægotantè
mulierculam accersitus cunèta cir-
cumspexi, tandemque prædixi, cir-
ca decimum quartum à nostro acces-
su diè, ipsam ex hac vita excessurã,
neque in medicamine spem vitæ esse
reliquã. Manūque à scribendo cobi-
bèti obiecit vetula, meã in scribèdo
parsimoniam immoderatè ferens, nò
sanis quidè, sed ægritudine vexatis
medicinam deberi. Cuius sentètiæ an-
nuens, si in tempore postuletur, res-
spondi: decimumque quartum diem
non superauit. Vnde edocti astan-
tes meam æquitatem laudabant,
plurisque deinceps fecère medici-
nam. Proinde haud leuiter in no-
xa sunt, & adulationis suspicio-
ne

ne non carent, plus proprio lucro, quam utilitati reipublicæ inhiantes, quotquot populo placere studeat. Nam quid turpius, quidque magis cum ratione pugnat, quam eos ad errores duces esse, qui sanguinē profundere in ijs euellendis, pro salute reipublicæ iure stringuntur? Itaque erroribus in medicinæ usu versantibus medicus non indulgere, sed corrigere debet.

Consultò faciūt, qui sibi medicū peritū ac probum conciliant domesticum.

IN corporibus humanis, sanitas sēper veluti scopus est, in quē medici inspiciūt. At verò sanitas custodiæ medicorū indiga, non solum illa reputanda est, quæ à morbis è corporibus aut propulsa, aut vitiata,
aut

Omne
corpus
quātum
uisa
nū, me
dicorū
custodia
indiget.

aut diminuta, ipsa corpora ægritudi-
nibus discruciatā, medicorum operā
requirere significat: quinetiam ea,
de qua, qui ipsa præditi sunt, nemo
meritò queri possit. Nam etsi pro-
pter partium singularum officiū in-
colume, cursumque naturalem actio-
num, quis animo tranquillo esse pos-
se videatur, tamen vt auctor est Celsus,
sua cuique bona suspecta esse
debent. Nam athletica corpora faci-
lè in deterius corruunt, quòd diu in
eodem statu nequeant permanere.
Accedunt nostra hæc corpora, clima-
tis ergo quò tegimur, quod dyscratō
est & intemperatum, varijs alteratio-
nibus exposita: diæta etiam vulgari
ad grauiā mala plerunquē rapiun-
tur. Siquidem ita apud nos homi-
nes sūt, vt si bene parçequē institutā
vitam assequi coneris, nunquām per-
it

illos, ad illam peruenire liceat. Etenim eò omnes lapsi sumus, vt inseparabilia amicitiae indicia in Ceres & Baccho collocemus: vt nemo se humaniter, nisi summa crapula, tractatum dixerit. Quare cum cœli, tũ victus rationis gratia, non minor videtur præsentis valetudinis tuendæ, quàm absentis recuperandæ virtus. Estque hæc medicinæ particula, qua præsentem valetudinem defendimus, hominibus multò tum aptior tum optatior, quàm qua acquirimus amissam. Quæ enim maiores deliciae esse possunt, quàm vt diu ac incolu- mes viuamus? Atque vt incolumi- tatis custodia tolerabilior est, ita etiam faciliior, vt re clè poëta cecinit: Ouid.
 Principijs obsta, serò medicina pa-
 ratur. Quoniam fruticis arbore-
 scentis radices, quàm è terra iam
 nunc

nunc eminentis, tenaciores robustio-
 resque labore constant a superiori, si
 quis euellendas in animum induxe-
 rit. Quum autem & subito & sepe
 alteramur, consentaneum arbitror,
 ad manum esse medicum naturæ
 commoderatorem. Alioqui natura,
 quemadmodum equi non coerciti
 freno deuiant, grauius onerata sar-
 cinulis, à sua meta ilico longissimè
 aberrat. At quæ ad nondum alte-
 ratos portio medicinæ attinet, ut
 etiam illa, qua absens restituitur,
 nunquam feliciter succedit, nisi sin-
 gulis corporis partibus, qua scilicet
 temperatura donatæ sint, explo-
 ratis. Etenim nullum alimentorū
 genus cuiquam salutare duci po-
 test, si sumentium partium naturæ,
 cum alimentorum facultatibus tem-
 peramentis que non præcesserit com-
 para

paratio, maximè maiorū viscerum,
 & totius habitudinis. Quorum in-
 dagatio non solū cuiusmodi esse
 oportuit alimenta, verū etiam
 qua mensura promenda sint, a-
 bundè indicat. Solus autem ven-
 triculus nobis est sumendi cibi mo-
 nitor, etiam si reliquarum parti-
 um suclū instigatus sit. At frigidis-
 or natura aut alteratione effectus,
 cibo gaudet pleniori, quàm sæpens-
 merò cæteris partibus opportunum
 sit: quemadmodum etiam pravis
 humoribus imbutus appetit alie-
 na. Quocirca hæud segniter est
 notandus appetitus, an quæ ap-
 petantur, partium naturæ congru-
 ant reliquarum copia & qualis-
 tate. Siquidem ventriculo quo-
 quo modo frigidiori, si hepar cal-
 lidum fuerit, præter conuenientem
 natus

naturæ modum, haud parua in corporibus nascitur cruditas, sors affectionum multarum. Inprimis frigus multitudinis ciborum æuidum, semicoctum, hinc pituitum chylum hepatis transmittit, atque inter vias, in intestinis scilicet, venisque mesaraicis aliud atque aliud mali genus inspergitur. In illis quidem ventris distentio, murmur, flatus dolor colicus: in his verò obstructions grandes, etiam cum flatibus iunctæ. Hepatis deinde caliditas, huiusmodi chylum excipiens, multam bilem gignit, pituitamque viscosam efficit, in quibus materia est, calculo gignendo promississima, instrumentis, hepatis calore, idoneis appositis. Hæc cum à solis medicis, ijsque in re medica-

luculenter versatis, ac coràm plerun-
 que obuersatibus, appositè obserua-
 ri dignosci que possunt, haud miran-
 dum est, si ex victus ratione, iuxta
 appetentem stomachum composita,
 coquis que acquisitis cuiusque appe-
 titui adulantibus plus diuites lædan-
 tur, sibi ubiq; obsequi valètes, quàm
 quorum tenuis fortuna semper ad as-
 sueta eademque alimenta remeat.

Atque si quid plus solito interdum
 sumatur, id postridiè laboribus ab-
 stinentiaque corrigitur. Itaque cui
 sua semper optata secundaque valetu-
 do futura est, is medicum grauem &
 constantem sibi cohabitatore com-
 paret, modò in id opum consentiat
 amplitudo. At si non consentiat, is
 beneficijs & familiaritate deuincia-
 tur medicus, quocum de sanita-
 tis tutela, sæpè & tutò conferatur.

l Nam

Facilius
feruatur
valetu
do, quã
læsa re
farcitur:

Nam & plus proficimus, & leuiori pretio in sanitatis custodia medicina paratur. Quandoquidẽ morbi doloribus pleni, cum in longiusculum protrahuntur, tum & diu cruciant, & eximuntur carè. Sed dum morbis implicamur, multò in curatione domestici extraneis præponderant.

Etenim & quicquid morbum antecesserit, & laborantis temperamentum domestica conuersatione pariter domesticus comperta habet, in quibus inest magna curandi particula. Hæc priusquam coniecerit extraneus (si tamen & ita coniecerit) magna morbi pars abierit, & vnà cum illa agendi occasio velox Hippocrati dicta, vt omittam quanto discrimine inter se medici distent. In quo hoc commodi est ex domesticis, quòd experientia sæpe

DE REC. MED. VSV LIB. 135
*pè oculis conspècta, ingenij eruditio
nisque testis est. Igitur permultùm
profuerit domesticus.*

FINIS.

1469358
Cautum est Regiæ Ma-
iestatis priuilegio, ne
quis præter Harmannum
Schinckelium, proximo
decennio imprimat, aut
alibi impressum vendat Pe-
tri Memmij de recto medi-
cinæ vsu librū. Qui nõ pa-
ruerit, multã in literis con-
tentã incurret. Datũ Bru-
xellæ, 27. Septēbris. anno
1563. Subsign.

De la Torre.

